

Mentoring cyfrowy - nowy wymiar nauczania

PORADNIK METODYCZNY

MENTORING CYFROWY- NOWY WYMIAR NAUCZANIA

PORADNIK METODYCZNY na temat Mentoringu Cyfrowego

ZESPÓŁ EKSPERTÓW:

Michael Hallissy, John Hurley, Maria Fojk, Karolina Wójcik,
Iwona Machoń-Pluszczewska, Jolanta Kolinko

Redakcja:

Iwona Machoń-Pluszczewska

Krzyżowa, maj 2021 r.

Publikacja powstała w ramach projektu „Mentoring cyfrowy- nowy wymiar nauczania” (numer projektu MSWO-3-2019-100) zrealizowanego w ramach finansowania z projektu Operatora Grantów - GRUPA PROFESJA sp. z o.o. pod tytułem „Międzynarodowa współpraca się opłaca. Granty na komponent współpracy ponadnarodowej dla beneficjentów projektów standardowych realizowanych w zakresie celów tematycznych 8-11 współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO WER lub RPO w perspektywie finansowej 2014-2020.”

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie

Partnerzy Projektu:

Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego,
www.krzyzowa.org.pl ; biuro.projektu@krzyzowa.org.pl
H2 Learning Ltd.
www.H2learning.ie

Spis treści

WPROWADZENIE.....	3
DEFINICJE.....	7
1. OPIS NARZĘDZIA I PRAKTYKI ZASTOSOWANIA NARZĘDZIA W IRLANDII.....	9
2. METODY STOSOWANIA.....	16
2.1. Metody stosowania - przydatne narzędzia w mentoringu cyfrowym.....	16
2.2. Metody stosowania – pedagogiczne metody zastosowane w mentoringu cyfrowym	20
2.3. Metoda partnerskiej i koleżeńskiej współpracy w mentoringu cyfrowym	25
3. WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE, JAK WDROŻYĆ METODĘ MENTORINGU CYFROWEGO W POLSKICH SZKOŁACH.....	29
4. WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE STOSOWANIA METODY W FORMIE ZDALNEJ NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONEGO PILOTAŻU W POLSKICH SZKOŁACH	33
5. REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE STOSOWANIA METODY.....	39
E- Biblioteka Mentora Cyfrowego	40
6. DOKUMENTACJA – szablony przydatnej dokumentacji	44
1. Karta opinii- szablon	45
2. Karta „Peer Mentoring / Monitoring koleżeński – punkty do dyskusji”	46
3. „Mentor Tracker”- system monitorujący pracę Mentorów – dokument w pliku Excell	47
4. Informacja zwrotna ucznia – refleksja ucznia biorącego udział w procesie Mentoringu Cyfrowego	48
5. Karta „Mentoring koleżeński/Peer mentoring – wspólne oświadczenie dot. wzajemnej obserwacji procesu uczenia się i nauczania	49
6. Dziennik mentoringu cyfrowego	51
7. Karta obserwacji dobrych praktyk.....	52
8. Dziennik obserwacji dobrych praktyk	53
Bibliografia:	54
Netografia:.....	54

WPROWADZENIE

Projekt pt.: „Mentoring cyfrowy – nowy wymiar nauczania” jest projektem grantowym i ponadnarodowym realizowanym od listopada 2019 roku do połowy maja 2021 roku w polsko-irlandzkim partnerstwie Fundacji „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego i Firmy H2 Learning z siedzibą w Dublinie. „Mentoring cyfrowy – nowy wymiar nauczania” realizowany był w ramach projektu Grupy Profesja Sp. z o.o. pt.: „Międzynarodowa współpraca się opłaca”. Granty na komponent współpracy ponadnarodowej dla beneficjentów projektów standardowych realizowanych w zakresie celów tematycznych 8-11 współfinansowanych z EFS w ramach PO WER lub RPO w perspektywie finansowej 2014- 2020”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Głównym celem projektu „Mentoring Cyfrowy – nowy wymiar nauczania” było podniesienie jakości kształcenia ogólnego w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych z Powiatu Świdnickiego i Kłodzkiego objętych wsparciem w ramach projektu RPDS.10.02.01-02-0032/18 pt.: „Międzypowiatowa droga po sukces” poprzez wzmożony rozwój kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli przy pomocy TELMS (Technology Enhanced Learning & Mentoring, w tłumaczeniu na język polski - uczenie się wspomagane przez technologię TIK oraz mentoring) – nowego rozwiązania edukacyjnego adaptowanego z irlandzkiego na polski grunt wspólnie z partnerem ponadnarodowym z Irlandii- H2 Learning Ltd. Projekt grantowy wzbogacił o komponent ponadnarodowy projekt standardowy pt.: „Międzypowiatowa droga po sukces”, który był realizowany od 1 września 2018 roku do 31 grudnia 2020 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, poddziałanie 10.2.1 Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej – konkursy horyzontalne. Projekt standardowy był projektem partnerskim Fundacji „Krzyżowa”, Powiatu Świdnickiego, Powiatu Kłodzkiego oraz Zespołu Szkół Alternatywnych Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością w Kłodzku. Grupą docelową projektu „Mentoring Cyfrowy – nowy wymiar nauczania” byli uczestnicy i uczestniczki projektu standardowego pt. „Międzypowiatowa droga po sukces” - nauczyciele oraz uczniowie z następujących szkół:

- z Zespołu Szkół Technicznych w Kłodzku (byłego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Kłodzku),
- Liceum w Zespole Szkół Alternatywnych w Kłodzku i
- z II LO w Świdnicy im. Stefana Banacha z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Świdnicy.

Szkoły w ramach projektu standardowego zostały wyposażone w narzędzia i pomoce dydaktyczne TIK, a 38 nauczycieli objętych zostało szkoleniami na temat zastosowania narzędzi TIK w pracy nauczyciela (Moduł 1 – 16h), w tym 23 nauczycieli szkoleniami dotyczącymi zastosowania TIK w nauczaniu języków obcych (Moduł 4- 8h).

W ramach projektu standardowego tematyka szkoleń dla nauczycieli zawierała w ramach Modułu 1: zastosowanie TIK w zakresie wykorzystania różnych form przekazu informacji oraz tworzenia krótkich form cyfrowych i animacji poklatkowych wykorzystywanych w procesie programowania, przykłady dobrej praktyki wykorzystania TIK, a w ramach Modułu 4: nowoczesne metody efektywnego nauczania języka obcego, formy pracy, materiały dydaktyczne, zwiększenie percepcji uczniów, system zapamiętywania słówek, wykorzystanie TIK.

Programy ramowe ww. modułów oraz zaplanowana liczba godzin wsparcia stanowią jedynie niezbędne minimum, które zgodnie z przeprowadzonym pogłębionym badaniem potrzeb edukacyjnych powinny być uzupełnione i rozwinięte o nowoczesne metody i narzędzia sprawdzone w innych krajach UE w pracy z młodzieżą w wieku ponad 15 lat.

W toku rozmów z organami prowadzącymi szkoły oraz z kadrą pedagogiczną w trakcie realizacji projektu w pierwszym kwartale 2019 r., okazało się, że aby wykorzystać w pełni zakupiony w projekcie sprzęt TIK do prowadzenia działań edukacyjnych, niezbędne jest posiadanie sprawdzonych metod, które pozwolą w atrakcyjny i nieskomplikowany sposób wykorzystać TIK do pracy z uczniami w ramach nauki różnych przedmiotów lub nauczania interdyscyplinarnego.

W projekcie standardowym nie przewidziano takich możliwości, liczba godzin szkoleniowych dla nauczycieli jest minimalna (zapewniająca jedynie podstawy i tematyczne ABC), a wsparciem objętych jest tylko 38 nauczycieli.

Zatem z jednej strony zdefiniowano potrzebę objęcia wsparciem większej liczby nauczycieli, a z drugiej zastosowania nowoczesnych metod dedykowanych młodzieży w grupie docelowej w wieku uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz

ponadpodstawowych. Postanowiono zatem zaadaptować do warunków polskich narzędzie Partnera Ponadnarodowego H2 Learning, tak aby w pełni wykorzystać technologie TIK w nauczaniu. Partner Ponadnarodowy dysponuje sprawdzonymi i przetestowanymi narzędziami wysokiej klasy, które mają zastosowanie w procesie edukacji z użyciem sprzętu TIK. Zaplanowano proces adaptacji narzędzia TELMS, stosującego metody mentoringu cyfrowego dla nauczycieli w ramach projektu grantowego „Mentoring Cyfrowy- nowy wymiar nauczania”. Ustalono, iż cały proces adaptacji będzie obejmował następujące fazy:

- 1) Poznanie metody TELMS oraz stosowanych narzędzi i materiałów;
- 2) wybór materiałów i metod do adaptacji dla polskich szkół biorących udział w projekcie standardowym;
- 3) adaptację materiałów i metod do warunków polskich;
- 4) pilotażowe wdrożenie metody;
- 5) opracowanie wersji ostatecznej metody;
- 6) upowszechnienie materiałów i metod w szkołach biorących udział w projekcie, wdrożenie metody w 3 szkołach, a następnie upowszechnienie metody wśród innych szkół ponadpodstawowych z Województwa Dolnośląskiego.

Opracowane, zaadaptowane narzędzie przyjęło nazwę Metody Mentoringu Cyfrowego oraz skrót MMC i przedstawione jest w niniejszej publikacji. Praca jest rezultatem projektu grantowego „Mentoring cyfrowy- nowy wymiar nauczania” i składa się z sześciu rozdziałów:

- 1) Rozdział pierwszy przedstawia opis narzędzia TELMS i praktyki jego zastosowania w Irlandii, wskazuje założenia realizacji projektu TELMS realizowanego przez irlandzkiego Partnera H2 Learning oraz partnerów z Irlandii, Słowenii, Irlandii Północnej oraz Włoch. Dodatkem do rozdziału jest link do filmu animowanego przedstawiającego etapy procesu mentoringu cyfrowego.
- 2) Rozdział drugi opisuje metody i sposoby zastosowania mentoringu cyfrowego.
- 3) Rozdział trzeci przedstawia, w jaki sposób można zastosować MMC w polskich szkołach i zawiera wskazówki praktyczne dotyczące wdrażania metody.

- 4) Rozdział czwarty dotyczy zastosowania MMC podczas nauczania w formie zdalnej. Przedstawia wskazówki dotyczące stosowania metody na podstawie przeprowadzonego pilotażu oraz proponuje e- bibliotekę mentora cyfrowego.
- 5) Rozdział piąty zawiera rekomendacje i wnioski dotyczące wdrożenia metody mentoringu cyfrowego w polskich szkołach. Metoda Mentoringu Cyfrowego poddana została konsultacjom zarówno grup docelowych projektu grantowego, jak i powołanej w tym celu Rady Konsultacyjno- Programowej. Na podstawie wyników konsultacji i zebranych opinii, oraz informacji zwrotnych od uczniów i nauczycieli biorących udział w procesie mentoringu cyfrowego zdefiniowano rekomendacje i wnioski przedstawione w niniejszym rozdziale.
- 6) Rozdział szósty przedstawia, w jaki sposób można dokumentować proces mentoringu oraz przedstawia dokumentację stosowaną podczas pilotażu i wdrażania metody mentoringu cyfrowego. Są to: wzory następujących dokumentów:
 - Karta opinii – szablon przydatny do wyrażania i zebrania opinii specjalistów, doradców, konsultantów, nauczycieli i mentorów odnośnie opracowywanego narzędzia.
 - Karta „Peer Mentoring / Mentoring koleżeński – punkty do dyskusji”, która jest listą sprawdzającą i przedstawiającą zagadnienia do dyskusji na temat odbytej sesji mentoringu w klasie.
 - „Mentor Tracker”- system monitorujący pracę Mentorów – dokument w pliku Excell
 - Informacja zwrotna ucznia – zbierająca refleksje ucznia biorącego udział w procesie Mentoringu Cyfrowego
 - Karta „Mentoring koleżeński/Peer mentoring – Wspólne oświadczenie dotyczące wzajemnej obserwacji procesu uczenia się i nauczania” – dokument wspólnie wypełniany przez Mentora i nauczyciela biorącego udział w procesie mentoringu (podopiecznego Mentora- Mentee)
 - Dziennik mentoringu cyfrowego
 - Karta obserwacji dobrych praktyk
 - Dziennik obserwacji dobrych praktyk

DEFINICJE

Na potrzeby niniejszego projektu przyjęto następujące definicje terminów:

Mentoring

„Mentoring to dobrowolna, niezależna od hierarchii służbowej pomoc udzielana przez jednego człowieka drugiemu, dzięki czemu może on poczynić znaczący postęp w wiedzy, pracy zawodowej lub sposobie myślenia.”¹ (definicja Europejskiego Centrum Mentoringu)

„Mentoring to szczególny rodzaj wsparcia, który jest efektem długotrwałej partnerskiej relacji pomiędzy stronami zaangażowanymi w proces. Opiera się na inspiracji, stymulowaniu i przywództwie. Obejmuje coaching, bezpośrednią pomoc w rozwoju, doradztwo i nieformalną wymianę informacji. Polega głównie na tym, by mentorowany, poprzez wsparcie mentora rozwijał swój potencjał i kompetencje.”²(definicja Forum Mentorów)

Mentor

Mentor to osoba, która dzieli się z drugą osobą swoją wiedzą, umiejętnościami i doświadczeniem, aby pomóc jej w rozwoju osobistym i zawodowym. Mentor wskazuje dobre praktyki, ale ich nie narzuca i nie udziela rad na zasadzie: „najlepiej jest zrobić coś jak ja”. Mentor motywuje i umożliwia drugiej osobie zidentyfikować problemy oraz pomaga w znalezieniu sposobów na ich rozwiązanie. Mentor nie wykonuje zadań za osobę, której pomaga.

Mentor nie jest terapeutą - choć może pomóc podopiecznemu w dostępie do bardziej specjalistycznych dróg pomocy, jeśli okaże się, że będzie to najlepszy sposób i taka pomoc specjalistyczna jest potrzebna.

Mentoring cyfrowy

Mentoring cyfrowy jest mentoringiem skoncentrowanym na rozwoju kompetencji cyfrowych zarówno podopiecznego korzystającego z mentoringu cyfrowego jak i jego uczniów. Do najważniejszych zadań, jakie spełnia mentoring cyfrowy, należy wzrost umiejętności wykorzystania narzędzi cyfrowych w procesie nauczania. Mentoring cyfrowy oparty jest na budowaniu relacji pomiędzy mentorem cyfrowym (nauczycielem posiadającym doświadczenie i umiejętności wykorzystywania narzędzi cyfrowych podczas nauczania swojego przedmiotu) a mentee - podopiecznym mentora, nauczycielem, który chce wzbogacić swój warsztat pracy o narzędzia TIK i rozwijać swoje kompetencje cyfrowe.

¹ D. Clutterbuck, Każdy potrzebuje mentora. Jak kierować talentami?, Warszawa 2002, Wydawnictwo Petit, s.13

² A. Zajączkowska, H. Gałusa, A. Gotowczyk, Vademecum mentoringu. Wiedza w pigułce, Gdańsk 2016, s.8

Zarówno mentoring jak i mentoring cyfrowy opierają się na budowaniu relacji uczestników procesu mentoringu (mentor-podopieczny/mentee) i koncentrują się na potrzebach rozwojowych podopiecznego.

Mentor cyfrowy

Mentor cyfrowy – to mentor ukierunkowany na rozwój kompetencji cyfrowych. Jest osobą, która posiada odpowiednie przygotowanie, doświadczenie i wiedzę z zakresu wykorzystania TIK w procesie nauczania i wspiera rozwój swojego podopiecznego poprzez dzielenie się swoją wiedzą i dobrymi praktykami. Motywuje mentee do realizacji zadań za pomocą nowoczesnych i efektywnych metod z zastosowaniem narzędzi cyfrowych, stymuluje kreatywność oraz rozwój umiejętności cyfrowych. Wspiera zdobywanie informacji zwrotnej w celu analizy potrzeb edukacyjnych oraz mocnych i słabych stron nauczania.

Mentee

Podopieczny Mentora. Osoba rozwijająca swoje kompetencje pod opieką mentora. Forum Mentorów określa mentee używając terminu: „mentorowany”.³

MMC

Metoda Mentoringu Cyfrowego - narzędzie zaadaptowane na grunt polski na podstawie narzędzia TELMS.

TELMS⁴

Technology Enhanced Learning Mentoring Support (w języku polskim: uczenie się wspomagane przez technologie informacyjno-komunikacyjne oraz mentoring) – szczególna forma mentoringu, która opiera się na inspirowaniu i stymulowaniu podopiecznego do wykorzystania technologii cyfrowych w procesie nauczania i uczenia się. Metoda TELMS została opracowana podczas realizacji projektu w ramach programu Erasmus Plus i partnerstwa strategicznego 5 instytucji z 4 krajów.

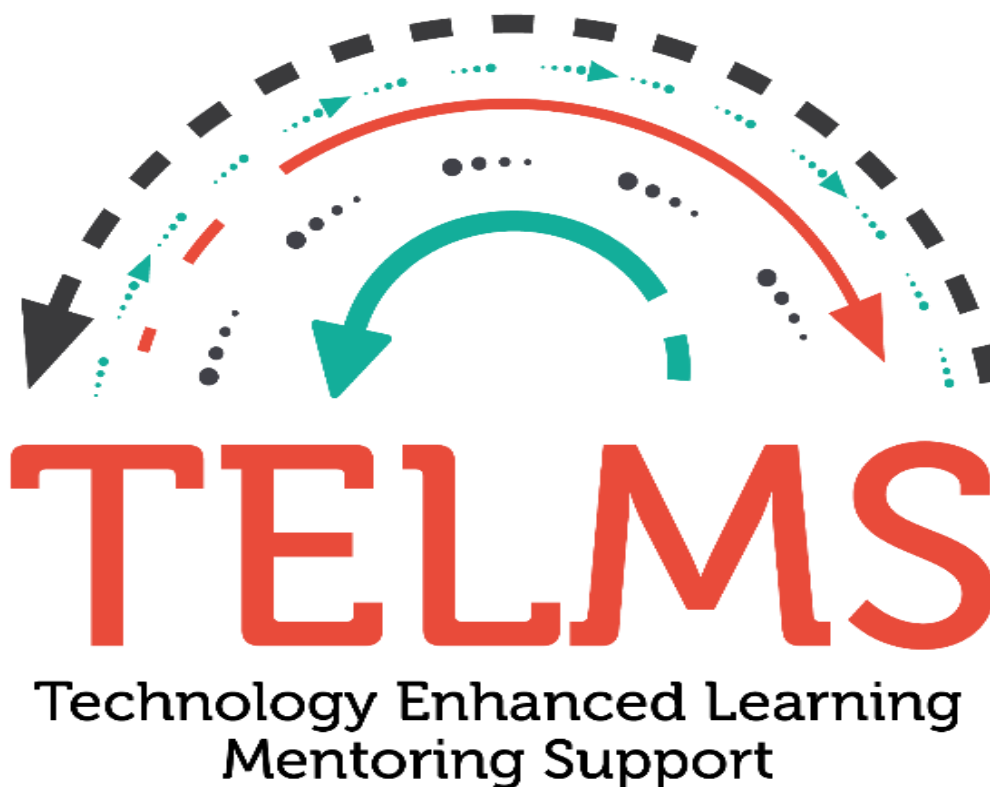
TIK

TIK to skrót od terminu technologie informacyjno- komunikacyjne (w języku angielskim: **ICT** - information and communication technologies); są to technologie przetwarzające, gromadzące i przesyłające informacje w cyfrowej postaci na przykład poprzez wykorzystanie oprogramowania komputerowego w tym programów dołączonych do tablic interaktywnych, narzędzi online albo aplikacji edukacyjnych dostępnych w Internecie, czy też wymianę informacji w postaci cyfrowej (poprzez między innymi: pocztę elektroniczną, komunikatory, media społecznościowe on-line, formularze, ankiety i bazy prac w postaci elektronicznej).

³ Tamże

⁴ <http://telms.eu/about-telms/> (link pobrany 10.05.2021 r.)

1. OPIS NARZĘDZIA I PRAKTYKI ZASTOSOWANIA NARZĘDZIA W IRLANDII

Metoda Mentoringu Cyfrowego – MMC to narzędzie zaadaptowane na grunt polski na podstawie narzędzia TELMS (Technology Enhanced Learning Mentoring Support, w języku polskim: Uczenie się wspomagane przez technologię TIK oraz mentoring).

Narzędzie TELMS powstało w 2018 roku i stosowane jest obecnie w 4 krajach: Irlandii, Irlandii Północnej, Słowacji i Włoszech. Jest produktem dwuletniego międzynarodowego projektu w ramach partnerstwa strategicznego, które było dofinansowane w ramach programu Erasmus Plus. Celem projektu TELMS było zajęcie się potrzebą odpowiedniego wykorzystania, w ramach oferty edukacyjnej, wsparcia w zakresie uczenia się wspomaganego technologią (z języka angielskiego: Technology Enhanced Learning). Projekt miał na celu dostarczenie modelu wspierającego nauczycieli w wykorzystaniu zaawansowanych technologii na lekcjach i kursach we wszystkich krajach partnerskich projektu, w oparciu

o Program Mentoringu Pedagogicznego i Cyfrowego opracowanego przez SERC - South Eastern Regional College w Wielkiej Brytanii w Irlandii Północnej. TELMS zostało wypracowane w partnerstwie międzysektorowym i ponadnarodowym przez następujące instytucje edukacyjne:

South Eastern Regional College (SERC)⁵, jedno z największych Kolegiów Kształcenia Ustawicznego w Irlandii Północnej, wysoko cenione za swój Program Mentoringu.

City of Dublin Education and Training Board (CDET B)⁶ z Irlandii, największa instytucja kształcenia i szkolenia zawodowego w Irlandii, zatrudniająca 3 000 pracowników i posiadająca 40 000 uczących się.

Solski Centre Vocational School and Kranj School Centre⁷ ze Słowenii, centrum kształcenia zawodowego.

ISIS Malignani⁸ z Włoch - jedna z największych włoskich szkół średnich o profilu technicznym; uczy się w niej 2800 uczniów podzielonych na osiem różnych specjalności: Elektrotechnika, Elektronika, Aeronautyka, Mechanika, Budownictwo Domowe, Inżynieria Chemiczna, Informatyka i Telekomunikacja, Wyższa Szkoła Zawodowa.

H2 Learning z Irlandii⁹ – lider Projektu TELMS (oraz partner Fundacji „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego w ramach projektu grantowego „Mentoring Cyfrowy- nowy wymiar nauczania”), ekspert w świadczeniu usług dla sektora edukacji w zakresie wykorzystania technologii TIK i innowacyjnych strategii wdrażania CPD (materiałów dydaktycznych dla nauczycieli).

⁵ <https://serc.ac.uk/>

⁶ <https://cityofdublin.etb.ie/>

⁷ <https://sckr.si/>

⁸ <https://malignani.ud.it/>

⁹ <https://www.h2learning.ie/>

TELEMS był odpowiedzią na następujące zdiagnozowane problemy i potrzeby edukacyjne:

- Brak właściwego wykorzystania zaawansowanych technologii w procesie uczenia się (TEL) w ramach oferty edukacyjnej instytucji partnerskich,
- Brak wzajemnej/koleżeńskiej oceny nauczania przez nauczycieli w której nauczyciele wspólnie uczestniczą w rozwoju działań edukacyjnych i dydaktycznych,
- Potrzeba dzielenia się przez nauczycieli dobrymi praktykami w zakresie korzystania z TIK.

Opracowano modelowy system TELEMS (patrz: Schemat 1), w którym mentoring ma wpływ na: szkolenie (training), motywację (motivation), doradztwo (advice), sukces (success), ukierunkowanie działań (direction), coaching, wsparcie (support) i cel (goal).

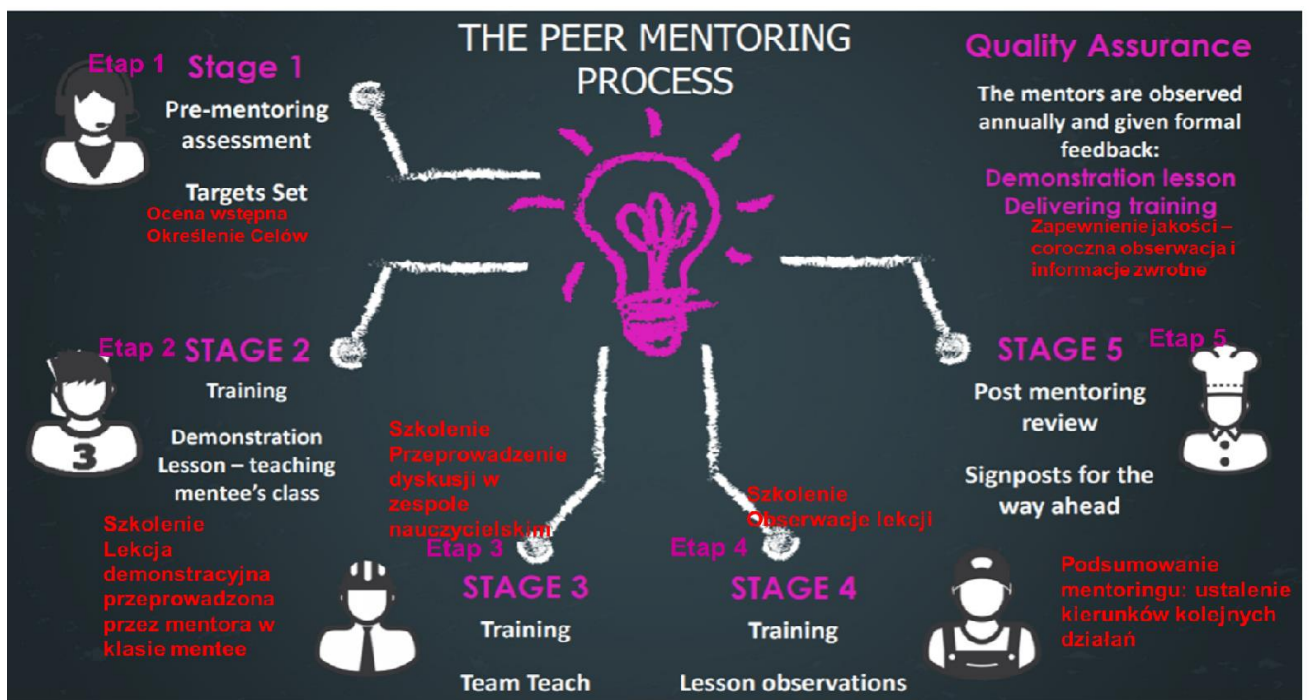
Schemat 1. System projektu TELEMS, źródło: materiały własne H2 Learning, lidera projektu TELEMS

Zgodnie z metodą TELEMS, etapy realizacji mentoringu powinny przebiegać według ustalonego schematu dostosowanego do danej instytucji. Przykładowo proces mentoringu cyfrowego, w zależności od instytucji, w projekcie TELEMS składał się z innej liczby elementów. Adaptując TELEMS na potrzeby polskich szkół etapy i ich

liczba oraz kolejność poszczególnych faz zostały przedyskutowane, skonsultowane i dobrane do potrzeb oraz możliwości szkół biorących udział w projekcie grantowym.

Modelowy schemat mentoringu TELMS przedstawia Schemat 2. W programie mentoringu zastosowano 5 etapów:

1. Ocenę wstępną i ustalenie celów
2. Szkolenie oraz przeprowadzenie lekcji demonstracyjnej przez mentora w klasie mentee (nauczyciela objętego procesem mentoringu)
3. Szkolenie i przeprowadzenie dyskusji w zespole nauczycielskim
4. Szkolenie i obserwacja lekcji prowadzonej przez mentee
5. Podsumowanie mentoringu i ustalenie kolejnych kierunków działań na podstawie systemu zapewnienia jakości- obserwacji oraz informacji zwrotnych.

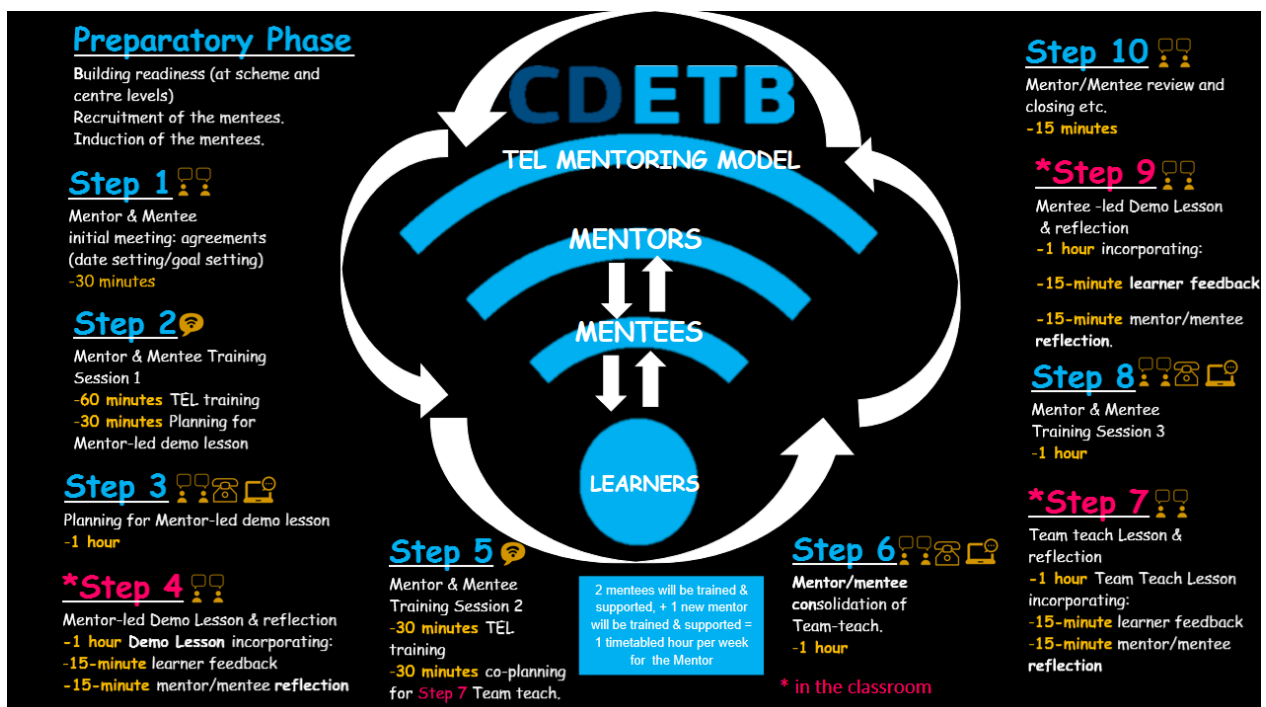

Schemat 2. Modelowy schemat mentoringu TELMS, opracowanie własne H2 Learning

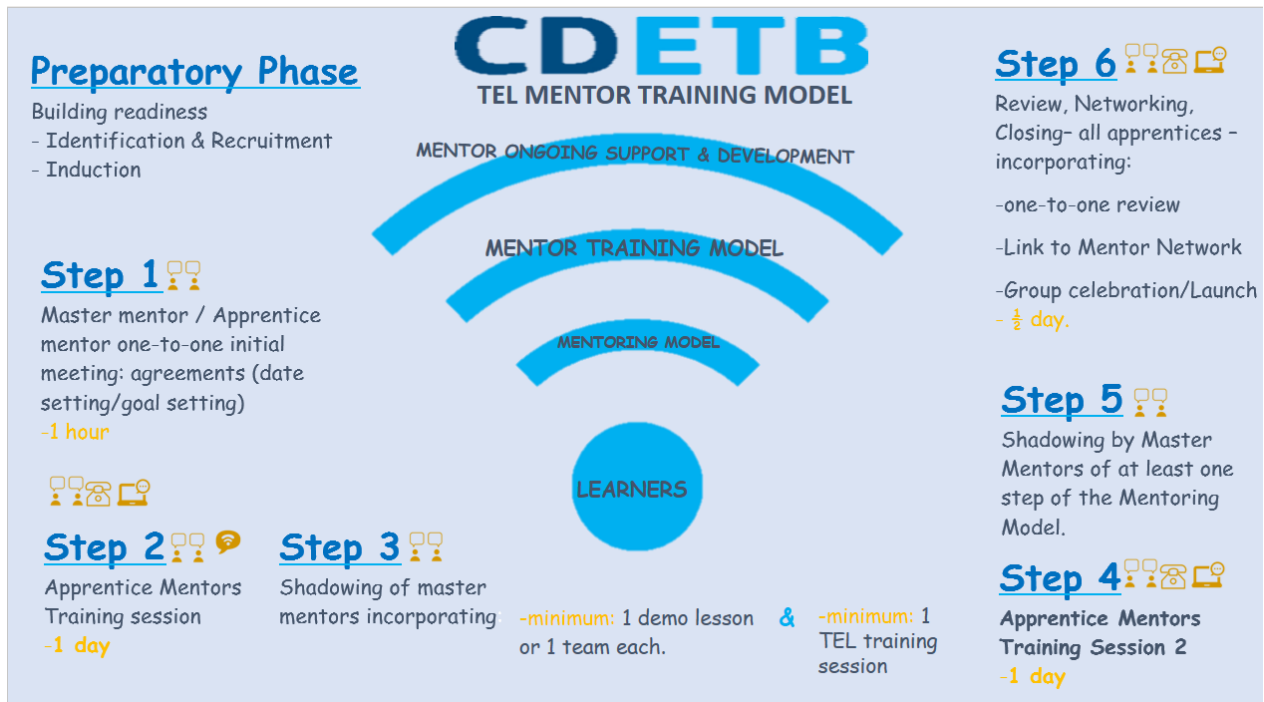
Zazwyczaj mentor spotyka się ze swoim podopiecznym nauczycielem (zwanym mentee) przy filiżance kawy, aby określić, co nauczyciele i ich uczniowie chcieliby zyskać dzięki temu procesowi. Po uzgodnieniu wstępnego zestawu celów, mentor przedstawia przegląd szeregu technologii cyfrowych, które mogą być odpowiednie do wykorzystania w klasie podopiecznego. Następnie mentor prowadzi lekcję

w klasie podopiecznego z wykorzystaniem tych technologii, a podopieczny obserwuje przebieg tej lekcji i to jest to Sesja dydaktyczna 1. Po tej lekcji mentor i mentee dokonują przeglądu informacji zwrotnych od mentee, a następnie ustalają nowy zestaw celów szkoleniowych. Następną sesją dydaktyczną, Sesją 2, jest spotkaniem zespołowym, podczas którego mentor i mentee uczą wspólnie klasę. Tutaj mentee uczy swoich uczniów przy wsparciu swojego mentora. Po tej sesji mentor i podopieczny zastanawiają się nad tym, co się wydarzyło i uzgadniają swoje kolejne kroki. W końcowej sesji dydaktycznej, (Sesja 3), podopieczny uczy klasę na własną rękę i ponownie wraz ze swoim mentorem zastanawia się nad przebiegiem zajęć w ramach Sesji 3 i określa zestaw kolejnych kroków. W ten sposób jest to cykl uczenia się dostosowany do potrzeb osoby szkolonej.

W projekcie TELMS każdy z partnerów ustalał indywidualnie według potrzeb liczbę etapów, spotkań oraz sesji (patrz poniższe schematy z różną liczbą sesji i etapów):

Schemat 3. 10 etapowy Model Mentoringu według CDETB, źródło prezentacja H2 Learning

Schemat 4. 6 etapowy Model Mentoringu według CDETB, źródło prezentacja H2 Learning

Istotną rolę w metodzie TELMS ma dobór mentorów, którzy powinni spełniać pewne warunki niezbędne dla osiągnięcia sukcesu w procesie mentoringu i cechować się następującymi umiejętnościami:

- 1) szeroki zakres umiejętności technicznych oraz duży stopień zainteresowania zastosowaniem technologii w edukacji,
- 2) umiejętność zastosowania różnych metod pedagogicznych,
- 3) umiejętność zademonstrowania wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych właściwego dla danego przedmiotu nauczania,
- 4) umiejętność samodzielnej pracy jak i pracy w grupie i w większym zespole,
- 5) pozytywne nastawienie do zmian i rozwiązywania problemów mających wpływ na skuteczność działania i osiąganie celów.

Mentor cyfrowy ma szeroki zakres obowiązków i odpowiedzialności, są to:

- Określanie i reagowanie na potrzeby zespołów programowych w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz rozwoju pedagogicznego
- Zachęcanie i prowadzenie coachingu personelu w celu rozwijania odpowiednich, ambitnych i osiągalnych umiejętności w zakresie technologii

informacyjno-komunikacyjnych i pedagogicznych odpowiednich do poziomu ich możliwości

- Aktywne i życzliwe reagowanie na potrzeby poszczególnych mentees (podopiecznych mentora)
- Ścisła współpraca z wykładowcami w celu stworzenia zasobów ILT (Informatycznej technologii uczenia się) i zapewnienia odpowiednio zróżnicowanej nauki w ramach różnych programów lub tematów
- Pomaganie mentee w osiągnięciu uzgodnionych celów
- Rejestrowanie postępów mentee, w tym stosowanych technologii i strategii uczenia się
- Utrzymanie i aktualizacja sprawozdania z działalności mentora
- Przegląd i rejestracja rozwoju pracowników pedagogicznych objętych programem mentorskim po zakończeniu programu
- Prezentowanie dobrych praktyk w zakresie rozwoju nauczania i uczenia się z wykorzystaniem technologii informatycznych
- Przedstawienie najlepszych praktyk w ramach zespołów programowych
- Przegląd i ewaluacja technologii istotnych dla poszczególnych obszarów programu nauczania.

Model mentoringu koleżeńskiego TELMS przedstawia krótki film <https://vimeo.com/291465491> . Napisy w języku polskim włącza się, klikając na przycisk CC znajdujący się na dole filmu.

Kadr z filmu pt. „Mentoring koleżeński”, SERC, źródło <https://vimeo.com/291465491>

2. METODY STOSOWANIA

Metody stosowania Mentoringu TELMS i MMC można podzielić na dwie grupy- narzędzia związane **z technologią i metody związane z pedagogiką**. Niezależnie od grupy – wszystkie wybrane do stosowania metody powinny cechować się dopasowaniem do potrzeb i umiejętności społeczności uczniowskiej oraz dostępności (również w obrębie pewności siebie i doświadczenia nauczyciela). Ponadto proces mentoringu cyfrowego oparty powinien być na metodzie partnerskiej i koleżeńskiej współpracy osób biorących udział w procesie mentoringu.

2.1. Metody stosowania - przydatne narzędzia w mentoringu cyfrowym

W programie mentoringu cyfrowego mogą zostać użyte rozmaite technologie, w tym takie, które sprzyjają komunikacji i współpracy, wspomagają metody prezentacji oraz pomagają w ocenianiu ucznia (Patrz: Schemat 5. Przykłady technologii, które mogłyby zostać wdrożone w programie mentoringu).

Technologie sprzyjające współpracy	Technologie stosowane w prezentacji	Ocenianie i quizy
<ul style="list-style-type: none">• Edmodo• Evernote• Padlet• Google Docs• Nearpod	<ul style="list-style-type: none">• Tablice interaktywne• Office 365• Prezi• Interactive PowerPoint• Nearpod• Wordcloud	<ul style="list-style-type: none">• Hot potatoes• Interactive Power Point quizzes• Kahoot• Quizlet• Socrative• LearningApps• Mentimeter• EdPuzzle

Schemat 5. Przykłady technologii, które mogą zostać wdrożone w programie mentoringu, opracowanie własne H2 Learning

Krótki opis wybranych technologii:

Edmodo- zestaw narzędzi do nauczania na odległość, do zastosowania dla uczniów, nauczycieli i rodziców; darmowe: www.edmodo.com

Evernote - narzędzia do robienia notatek – za darmo, pozostałe elementy płatne <https://evernote.com/intl/pl>

Padlet- darmowy do 30 dni Padlet: <https://pl.padlet.com/>

Padlet jest wirtualną tablicą, na której można umieszczać wiadomości dla kolegów i uczniów. Narzędzie jest proste w obsłudze i może także służyć jako obszar roboczy do współpracy uczniów i nauczycieli, gromadzenia zbiorów, prostych konkursów, wspólnych opowieści, otrzymywania informacji zwrotnej, umieszczanie tekstów, linków i zdjęć. Wiadomości dodajemy poprzez dwukrotne kliknięcie w puste miejsce na ścianie i uzupełnienie go swoją treścią.

Google Docs – darmowe; aplikacja umożliwia tworzenie wspólnie dokumentów, prezentacji, arkuszy kalkulacyjnych itp. <https://www.google.pl/intl/pl/docs/about/>

Nearpod - wygodne narzędzie dla nauczyciela. Istotne jest też to, że nauczyciel cały czas monitoruje pracę uczniów i widzi na podglądzie konta nauczyciela, jak pracują uczniowie lub jakie są rezultaty ich pracy w tablecie. Aplikacja Nearpod dostępna jest bezpłatnie w sklepie Google Play oraz AppStore. Promuje stosowanie metody oceniania kształtującego. <https://nearpod.com/>

Prezi - narzędzie tworzenia prezentacje multimedialnych.

Prezentacje w Prezi możemy tworzyć zarówno w desktopowej aplikacji, jak i na stronie internetowej. W jednym i w drugim przypadku niezbędne będzie nam konto, które zakładamy na stronie prezio.com. Możemy zalogować się także poprzez Facebooka lub LinkedIn.

Quizlet tworzy proste narzędzia edukacyjne, które pozwolą uczniowi uczyć się każdego materiału przy pomocy fiszek, gier i narzędzi <https://quizlet.com/pl>

Mentor cyfrowy ma do wyboru znacznie więcej narzędzi cyfrowych. Polecamy mentorom zapoznać się z TOP listą 200 cyfrowych narzędzi do uczenia się z 2020 roku (patrz: schemat 6). Lista przedstawiona jest na stronie internetowej <https://www.toptools4learning.com/>. Ranking powstał na podstawie badań przeprowadzonych przez Jane Hart¹⁰ i został opublikowany 01.09.2020 r. Udział w badaniu wzięło 2369 respondentów z 45 krajów, w tym 59% respondentów pochodziło z firm, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych i 41% respondentów pracowało w edukacji. Ranking 200 „TOP narzędzi cyfrowych” podzielony został na 3 główne podgrupy: narzędzia stosowane podczas nauki indywidualnej, narzędzia stosowane w miejscu pracy oraz narzędzia stosowane w edukacji (patrz: schemat 7).

¹⁰ J. Hart, *Top 200 Tools for Learning 2020*, 01.09. 2020, <https://www.toptools4learning.com/analysis-2020/> (link pobrany -01.05.2021)

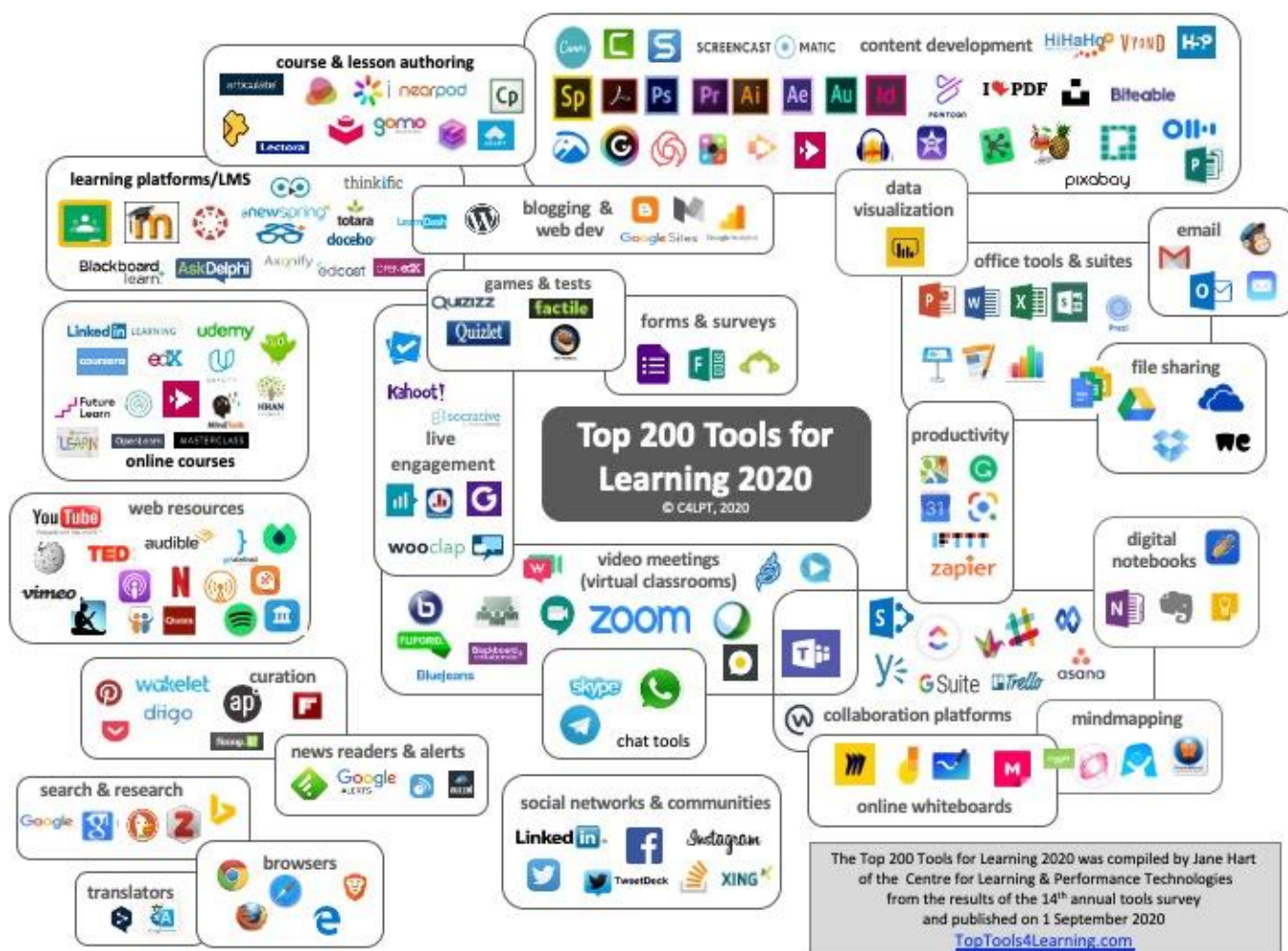
Ranking narzędzi stosowanych w edukacji obejmuje 100 aplikacji cyfrowych najczęściej stosowanych w kształceniu osób dorosłych oraz studiów wyższych. Niniejszy poradnik dotyczy polskich szkół ponadpodstawowych, większość aplikacji wymienionych w rankingu J. Hart może być z sukcesem stosowana z młodzieżą szkół średnich a nawet podstawowych.

Cały ranking TOP - 100 wraz z linkami do wszystkich wymienionych aplikacji dostępny jest na stronie <https://www.toptools4learning.com/top-100s/>. Kolumna „Ed 100” dotyczy edukacji, „PL”- personal Learning (nauka indywidualna), „WL” workplace learning (nauka w miejscu pracy).

40 pierwszych miejsc z rankingu TOP -100 narzędzi związanych z edukacją zajęły:¹¹

1. YouTube	21. Gmail
2. PowerPoint	22. Skype
3. Zoom	23. Prezi
4. Google Docs & Drive	24. Mentimeter
5. Word	25. Twitter
6. Google Search	26. Canvas
7. Google Classroom	27. Screencast-O-matic
8. Microsoft Teams	28. Wakelet
9. Google Meet	29. Google Sites
10. WhatsApp	30. Quizlet
11. Canva	31. Quizizz
12. Padlet	32. Cisco Webex
13. Kahoot	33. Google Scholar
14. Excel	34. Poll Everywhere
15. Google Forms	35. Outlook
16. Moodle	36. Camtasia
17. Flipgrid	37. Google Chrome
18. WordPress	38. Dropbox
19. Facebook	39. OneDrive
20. Wikipedia	40. Adobe Spark

¹¹ Tamże,

Schemat 6. Ranking – TOP 200 narzędzi do uczenia się 2020, J.Hart, <https://www.toptools4learning.com/analysis-2020/>

Z powodu obostrzeń związanych z pandemią COVID-19 zaistniała potrzeba nauczania zdalnego i zaoferowania wirtualnych lekcji dlatego też wszystkie narzędzia do spotkań on-line, webinarów i współpracy wideo stały się podstawowym narzędziem każdego nauczyciela i znajdują się na wysokich miejscach w rankingu. Top lista zawiera również wszelkiego rodzaju platformy współpracy (takie jak: Microsoft Teams, Padlet Google Workspace (prev G-Suite), Slack, Trello), narzędzia do dzielenia się plikami (takie jak: Dropbox, OneDrive, WeTransfer), aplikacje do przesyłania wiadomości i plików (WhatsApp, Skype), narzędzia do przeprowadzenia testów, ankiet i gier (Google Forms, Quizlet, Quizizz, MS Forms, Factile, Hot Potatoes) oraz wirtualne tablice (Miro, Jamboard).

The TOP 100 TOOLS FOR EDUCATION 2020 was compiled by Jane Hart of the Centre for Learning & Performance Technologies from the results of the 14th annual tools survey published on 1 September 2020
[TopTools4Learning.com](https://www.toptools4learning.com)

Top 100 Tools for Education 2020

Schemat 7. Ranking – TOP 100 narzędzi stosowanych w edukacji w 2020,
J.Hart, <https://www.toptools4learning.com/analysis-2020/>

2.2. Metody stosowania – pedagogiczne metody zastosowane w mentoringu cyfrowym

Wzrost wiedzy i umiejętności kadry nauczycielskiej w obszarze narzędzi cyfrowych to nie wszystko. Mentoring wymaga również od nauczyciela ukierunkowanego i zarazem skutecznego oddziaływania pedagogicznego i zastosowania odpowiednich metod. Efektywność nauczania zależy od trafnego doboru metod i form pracy z uczniem pod względem właściwego dopasowania metod i środków dydaktycznych do potrzeb uczniów. Dużego znaczenia nabierają

umiejętności pedagogiczne i interpersonalne oraz otwartość mentora na poznawanie uczniów i ich potrzeb, zdolność zdobywania wiedzy i doskonalenia kompetencji w zakresie planowania sposobów nauczania i uczenia się, wyboru środków dydaktycznych i metod pracy oraz ustalenia strategii działania.

Metody pedagogiczne, które mogą być zastosowane w ramach mentoringu cyfrowym przedstawia schemat 8. Przykłady strategii pedagogicznych stosowanych w mentoringu cyfrowym :

Schemat 8. Przykłady strategii pedagogicznych stosowanych w mentoringu cyfrowym, opracowanie własne H2 Learning

Krótki opis wybranych metod pedagogicznych:

Flipped classroom-odwrócona lekcja/klasa - jest to pedagogiczny model, w którym typowa lekcja i praca domowa zamieniają się miejscami. Uczniowie uczą się w domu z materiałów multimedialnych przygotowanych przez prowadzącego (np. nagranej prezentacji, podcastu, ebook etc.) a na zajęciach w szkole, uzyskują od nauczyciela odpowiedzi na wszystkie pytania dotyczące nowego materiału i mają okazję przećwiczyć go w praktyce. Dodatkowo podczas samodzielnej pracy mają możliwość asynchronicznej komunikacji z wykładowcą.

Jest to przykład idealnego „blended learningu”– wiedza teoretyczna dostarczona w postaci e-contentu poprzedzająca warsztat z trenerem.

Blended learning - mieszana (zintegrowana, hybrydowa) metoda kształcenia, łącząca tradycyjne metody nauki (bezpośredni kontakt z prowadzącym) z aktywnościami prowadzonymi zdalnie za pomocą komputera (M-learning = Mobile learning (laptopy, palmtopy, smartfony). Stosunek poszczególnych elementów dobiera się w zależności od treści kursu, potrzeb uczniów i preferencji

prowadzącego. To, jakie media zostaną użyte, w dużej mierze zależy od ucznia, do którego szkolenie jest dopasowane. Nauczanie w formie *blended* odbywa się poprzez narzędzia cyfrowe takie jak Moodle, Canvas, Blackboard lub Google Classroom¹². Uczniowie w ten sposób uzyskują dostęp do nagranych wykładów i lekcji online, notatek i lektur, jak również arkuszy ocen i zadań. Programy te pozwalają również uczniom na interakcję z nauczycielem w formie webinarów, zajęć grupowe online i poprzez fora dyskusyjne. Zajęcia online mogą odbywać się synchronicznie, kiedy każdy uczący się jest zalogowany i współpraca przebiega w czasie rzeczywistym lub asynchronicznie, gdy uczniowie uczestniczą w nich w dogodnym dla siebie czasie. Podczas zajęć w klasie nauczyciel może koncentrować się na ćwiczeniach i działaniach, które mają szczególne znaczenie dla programu nauczania lub rozwiązywać problemy lub omawiać trudniejsze dla uczniów zadania, które zostały zamieszczone na platformie cyfrowej. Podczas zajęć w klasie nauczyciel ma czas na działania, które przynoszą korzyści uczącemu się poprzez bezpośrednią interakcję.¹³

Active learning - to podejście do nauczania, które polega na aktywnym zaangażowaniu uczniów w materiał szkoleniowy poprzez dyskusje, rozwiązywanie problemów, studia przypadku, odgrywanie ról i inne metody. Aktywne podejście do uczenia się nakłada na uczącego się większą odpowiedzialność niż pasywne podejście, takie jak wykłady. W klasie, w której odbywa się aktywne uczenie się, kluczową rolę odgrywa nadal nauczyciel, który wspiera uczniów i kieruje procesem nauczania. Aktywne uczenie się może trwać od kilku minut do całych sesji klasowych lub może odbywać się podczas wielu sesji klasowych.

Student Centred Learning- Kształcenie zorientowane na ucznia, obejmuje w szerokim zakresie metody nauczania, które przesuwają punkt ciężkości nauczania

¹² Canvas:
<https://www.canvaslms.eu/>
Google Docs:
<https://www.googleclassroom.com>
Blackboard:
<http://uki.blackboard.com/>
Moodle:
<https://moodle.com/>

¹³ Exploring Blended Learning Approaches for VET. TOOLKIT June 2018 www.blend4vet.eu (link pobrany 05.05.2021)

z nauczyciela na ucznia. Ukierunkowane na ucznia uczenie się stawia na pierwszym miejscu zainteresowania ucznia, uznając głos ucznia za kluczowy dla doświadczenia uczenia się. W przestrzeni uczenia się zorientowanej na ucznia uczniowie wybierają, czego się nauczą, jak będą przyspieszać proces uczenia się i jak będą oceniać własne uczenie się. Jest to przeciwieństwem tradycyjnej edukacji, nazywanej również "uczeniem się zorientowanym na nauczyciela", która sytuuje nauczyciela jako przede wszystkim "aktywnego", podczas gdy uczniowie przyjmują bardziej "pasywną", chłoną rolę. W klasie zorientowanej na nauczyciela, nauczyciele wybierają, czego uczniowie się nauczą, jak będą się uczyć i jak będą oceniani podczas nauki. W przeciwieństwie do tego, uczenie się zorientowane na ucznia wymaga od uczniów bycia aktywnymi, odpowiedzialnymi uczestnikami w ich własnej nauce i z własnym tempem uczenia się. Użycie terminu "uczenie się zorientowane na ucznia" może również po prostu odnosić się do mentalności edukacyjnej lub metod nauczania, które rozpoznają indywidualne różnice w uczniach. W tym sensie, uczenie się zorientowane na ucznia podkreśla zainteresowania, zdolności i style uczenia się każdego ucznia, stawiając nauczyciela jako osobę ułatwiającą uczenie się dla jednostek, a nie dla klasy jako całości.

Assessment for and of learning (AFL) - ocena efektów uczenia się i ocena dla efektów uczenia się (ocenie kształtujące) - Nauczyciel systematycznie gromadzi, analizuje i wykorzystuje odpowiednie dane, by mierzyć postępy uczniów, ukierunkowywać treść nauczania i metody jego realizacji, a także dostarczać na czas informacje zwrotne uczniom, rodzicom i zainteresowanym stronom. Wykorzystuje dane z oceny wstępnej do opracowywania oczekiwań uczniów, różnicowania nauki i dokumentowania procesu uczenia się. Angażuje uczniów w ustalanie celów nauczania i monitorowanie własnych postępów. Stosuje różne nieformalne i formalne strategie i instrumenty oceny, które są ważne i odpowiednie dla treści i populacji uczniów. Wyrównuje ocenę uczniów do zatwierdzonego programu nauczania i punktów odniesienia. Gromadzi i prowadzi rejestr wystarczających danych do oceny, które pomagają w dokładnym raportowaniu postępów uczniów. Używa narzędzi oceny zarówno w celach formatywnych, jak i podsumowujących, aby informować, ukierunkowywać i dostosowywać uczenie się uczniów. Przekazuje konstruktywne i częste informacje zwrotne na temat uczenia

się uczniów, rodziców i innych zainteresowanych stron (np. innych nauczycieli, administracji, członków społeczności, w stosownych przypadkach).

Ocena rówieśnicza jest działaniem edukacyjnym, w którym uczniowie oceniają wyniki swoich rówieśników i może przybierać różne formy w zależności od charakterystyki jego realizacji, uczniów i kontekstu uczenia się. Ocena wzajemna może przybierać różne formy, począwszy od celów sumarycznych (np. ocenianie przez rówieśników, wzajemna ocena), a skończywszy na celach formacyjnych/oceniających kształtującego (np. wzajemna informacja zwrotna).

Project-based Learning - Nauczanie oparte na metodzie projektów - obejmuje dynamiczne podejście w klasie, w której uważa się, że uczniowie nabywają głębszej wiedzy poprzez aktywne poszukiwanie wyzwań i problemów rzeczywistych. Uczą się na dany temat przez pracę przez dłuższy okres czasu w celu zbadania odpowiedzi na złożone zapytania, wyzwanie, lub problem. Jest to styl aktywnego uczenia się i uczenia się, w którym uczniowie pracują zespołowo.

Problem-based learning (PBL) - Nauczanie oparte na problemie (na rozwiązywaniu problemu) jest jedną ze sprawdzonych metod konstruktywnej pedagogiki. Metoda ta została po raz pierwszy użyta w 1960 roku w przypadkach medycznych na Uniwersytecie McMaster w Kanadzie.

Jednym z powszechnie znanych wniosków konstruktywistycznej pedagogiki jest to, że wprowadzenie nowej wiedzy wymaga także tego, żeby nowe informacje okazały się przydatne dla uczniów. Stają się oni aktywnymi uczestnikami nauki opartej na problemie, gdyż pracują w mniejszych grupach. Myślenie indywidualne, jak również komunikacja z rówieśnikami odgrywają bardzo ważną rolę w tym procesie. Rozmowy i dyskusje w grupach, oraz wspólne doświadczenia i zdobywanie wiedzy przyczyniają się do rozwoju umiejętności rozwiązywania problemów przez uczniów. Uczniowie zaczynają od zbadania i interpretacji określonego problemu. Następnie członkowie grupy uczniowskiej gromadzą i organizują informacje związane z problemem. Grupa wspólnie dochodzi do wniosku, (który może być zarówno błędny jak i prawidłowy), starając się osiągnąć konsensus. Zarówno praca indywidualna jak i zespołowa są jednakowo ważne w takim działaniu. Każda grupa przedstawia rozwiązanie problemu, które zostaje poddane dyskusji i ocenie.

Nauczanie oparte na ROZWIĄZYWANIU problemu wymaga innego podejścia i metod pracy zarówno od nauczyciela jak i od uczniów. Oznacza to, że przygotowanie i zajęcia w klasie różnią się od tradycyjnych.

2.3. Metoda partnerskiej i koleżeńskiej współpracy w mentoringu cyfrowym

Proces wdrażania mentoringu cyfrowego oparty jest na metodzie partnerskiej i koleżeńskiej współpracy nauczycieli i wprowadzany jest następującej kolejności:

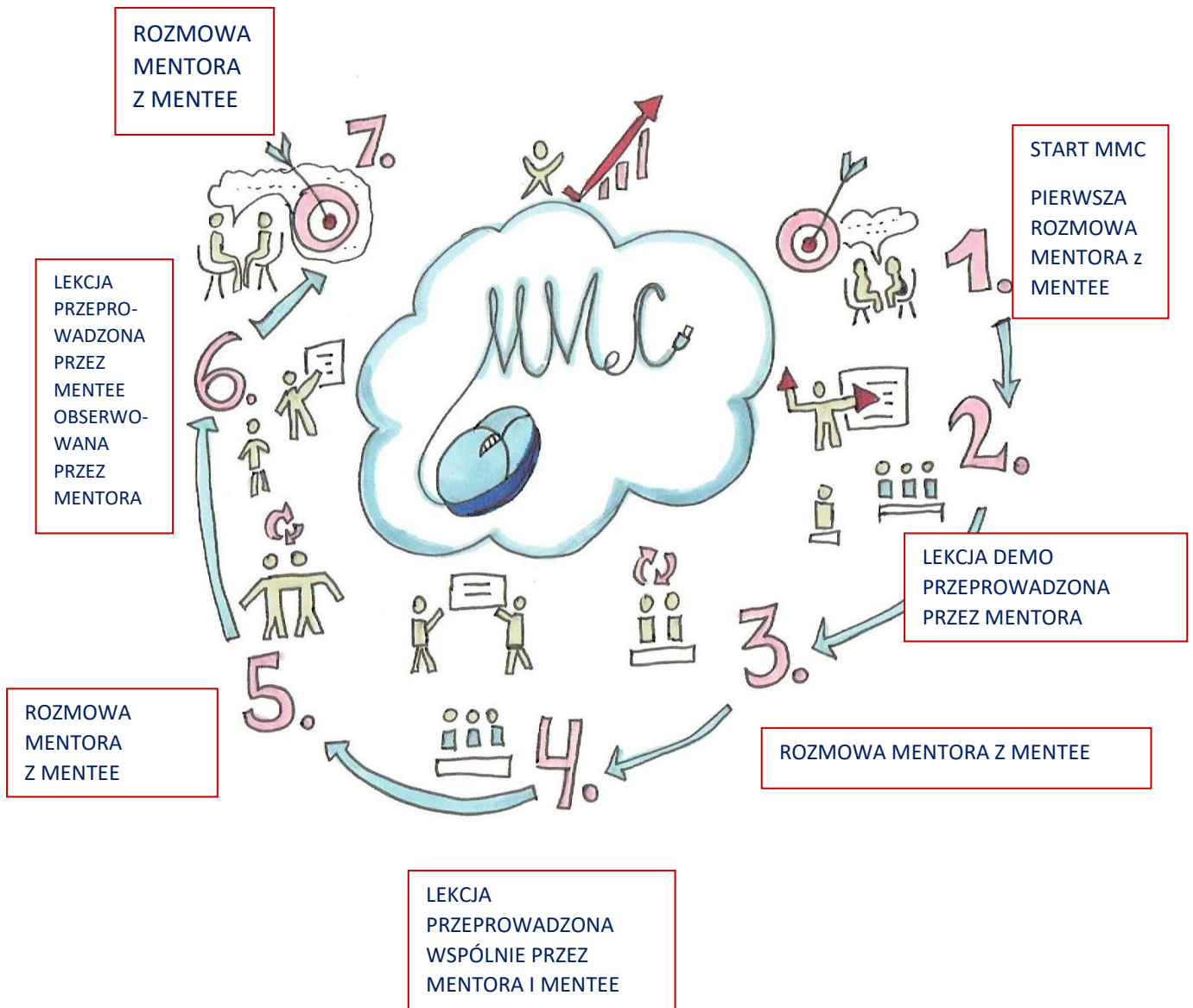
Fazy procesu	Opis
<p>1. Przygotowanie mentorów cyfrowych – warsztaty szkoleniowe</p>	<p>W początkowej fazie przygotowania do wdrażania mentoringu TELMS i MMC niezbędne są intensywne, minimum tygodniowe szkolenia dla mentorów w celu zrozumienia zasad procesu mentoringu oraz poznania metod technologicznych oraz pedagogicznych, które będą dopasowane do nauczyciela i uczniów biorących udział w procesie mentoringu. Szkolenie może być bardzo przydatne w późniejszych etapach wdrażania mentoringu cyfrowego, kiedy proces TELMS lub MMC zostanie wprowadzony w życie, a jego uczestnicy opracują swoje materiały dydaktyczne wzbogacające zasoby narzędzi dla nauczycieli. Program powinien być dostosowany do potrzeb mentee i jego uczniów. Jego podstawowa tematyka powinna być związana z następującymi zagadnieniami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) TELMS i MMC – założenia, przykłady zastosowania, dobre praktyki zastosowania TELMS w Irlandii oraz MMC w Polsce. 2) Budowanie przyjaznej kultury szkoły. Zmiany postaw nauczycieli z zamkniętych na otwarte. Budowanie relacji koleżeńskich wśród nauczycieli sprzyjających dzieleniem się doświadczeniem, wiedzą i dobrymi praktykami ze współpracownikami. 3) Mentoring – czym jest i jakie daje realne korzyści dla wszystkich stron zaangażowanych w proces mentoringu. Mentoring cyfrowy i jego rola w rozwoju kompetencji cyfrowych nauczycieli i uczniów. 4) Mentoring cyfrowy- krok po kroku – sposoby planowania procesu mentoringu, etapy realizacji oraz zadania w poszczególnych etapach procesu mentoringu. 5) Skuteczność mentoringu a znaczenie doboru mentorów i ich podopiecznych, zakres zadań i odpowiedzialności mentora i mentee. 6) Jak zdiagnozować potrzeby edukacyjne u mentee? -

	<p>ćwiczenia wyznaczania obszarów rozwojowych i planowania rozwoju kompetencji cyfrowych.</p> <p>7) Narzędzia cyfrowe przydatne w nauczaniu (przegląd programów, aplikacji oraz ich zastosowań i funkcji), w tym narzędzia niezbędne do prowadzenia lekcji w formie zdalnej.</p> <p>8) Koncepcje pedagogiczne i metody stosowane w nauczaniu, w tym m.in. ocenianie kształtujące, blended learning, kształcenie zorientowane na uczniu, nauczanie oparte na rozwiązywaniu problemu.</p> <p>9) Opracowanie programu procesu mentoringu cyfrowego- wyznaczanie celów, sposobów realizacji, harmonogramu, zadania dla mentora i mentee.</p> <p>10) Obowiązki mentora cyfrowego oraz metody prowadzenia mentoringu, w tym ćwiczenia z elementów coachingu, ćwiczenia z komunikacji interpersonalnej, praktyczne ćwiczenia związane z uzyskiwaniem informacji zwrotnej i jej wykorzystaniem.</p> <p>11) Dokumentacja procesu mentoringu. Jak skutecznie dokumentować? Dobór dokumentów do konkretnych sytuacji i procesów mentoringu cyfrowego.</p>
<p>2. Opracowanie Programu Mentoringu</p>	<p>Przeszkoleni mentorzy cyfrowi opracowują Programy Mentoringu dla nauczycieli biorących udział w procesie mentoringu, aby zbudować potencjał nauczycielski i zapewnić możliwość mentoringu koleżeńskigo w zakresie wykorzystania szeregu odpowiednich technologii i związanych z nimi cyfrowych strategii uczenia się. Program ten przedstawia w zarysie zdiagnozowane potrzeby mentee i uczniów oraz efektywne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych i związanych z nimi strategii uczenia się i nauczania. Opracowany jest harmonogram realizacji mentoringu cyfrowego i jego etapy oraz sposoby komunikacji.</p>
<p>3. Opracowanie/ wybór zestawu narzędzi</p>	<p>Mentorzy opracowują/ wybierają zestaw narzędzi dla nauczycieli -mentee (w celu wsparcia nauczania danego przedmiotu z wykorzystaniem TIK oraz zapewnienia cennych zasobów i wskazówek dotyczących wdrażania TIK w klasie).</p>
<p>4. Przygotowanie platformy cyfrowej</p>	<p>Partnerzy projektu/ szkoły realizujące mentoring cyfrowy opracowują platformę internetową (w celu ułatwienia dostępu do innowacyjnych zasobów szkoleniowych). Nauczyciele będą zachęceni do zapoznania się z tymi zasobami i przedyskutowania swoich doświadczeń związanych z korzystaniem z technologii i skutecznym wdrażaniem strategii pedagogicznych zaproponowanych poprzez internetowe forum społecznościowe).</p>

<p>5. Wsparcie dla Mentorów</p>	<p>Przeszkoleni Mentorzy wspierani są przez partnerów projektu w tworzeniu i realizacji Programu Mentoringu Cyfrowego dla nauczycieli w instytucjach partnerskich. Mają możliwość konsultacji indywidualnych z ekspertami lub udziału w forum na platformie cyfrowej. Mentorzy po zakończeniu realizacji projektu tworzą krąg wsparcia mentorów by wymieniać się doświadczeniami i dobrymi praktykami oraz wspólnie rozwiązywać problemy. Wskazane jest wsparcie w postaci superwizji, w szczególności dotyczące nauczania w formie on-line lub blended learning.</p>
<p>6. Realizacja Programu Mentoringu Cyfrowego</p>	<p>Mentorzy cyfrowi wdrażają MMC według opracowanego Programu Mentoringu Cyfrowego i jego harmonogramu. Program dostosowany jest do zdiagnozowanych potrzeb i wyznaczonych celów i obejmuje kilka etapów-kroków. Ich liczba i rodzaj określany jest indywidualnie dla danej szkoły przez parę mentora i mentee. Przykładowo podczas realizacji Projektu „Mentoring Cyfrowy- nowy wymiar nauczania” zaplanowano realizację MMC w 7 krokach (patrz schemat nr 7). Fazy Programu Mentoringu w ramach TELMS również w zależności od potrzeb edukacyjnych grup docelowych przebiegały inaczej.</p> <p>Wszystkie jednak programy składały się z regularnych i prowadzonych w miłej atmosferze spotkań mentee z mentorem, które odbywały się zawsze przed i po lekcjach przeprowadzonych w ramach procesu mentoringu, lekcji demo przeprowadzonej przez mentora i lekcji przeprowadzonej przez mentee w obecności mentora. Wiele programów monitoringu obejmowały również lekcje, które były prowadzone wspólnie przez mentora i mentee.</p>
<p>7. Upowszechnienie dobrych praktyk</p>	<p>Wyniki projektu są upowszechnione dla szerszego grona zainteresowanych odbiorców narzędzia poprzez strony internetowe partnerów projektu oraz spotkania i konferencje upowszechniające MMC i dobre praktyki mentoringu cyfrowego.</p>

Program Mentoringu Cyfrowego jest jednym z elementów procesu wdrażania MMC i może być dopiero zrealizowany po odpowiednim przygotowaniu i przeszkoleniu mentorów, opracowaniu Programu MC na podstawie analizy potrzeb uczniów oraz mentee. Szkoły biorące udział w projekcie „Mentoring cyfrowy- nowy wymiar nauczania” zaplanowały realizację programu MMC w 7 krokach, z których kroki 4,5,6 i 7 zostały powtórzone z innymi klasami, by mentorzy cyfrowi po ich zrealizowaniu zamienili się rolami i stawali się mentee, a mentee przejmowali rolę mentora. Taka zamiana była możliwa, ponieważ wybrani do projektu nauczyciele

uzupełniali się doświadczeniem. Teraz każdy z sześciu mentorów cyfrowych może pracować metodą MMC dobierając sobie mentee z grona nauczycieli najbardziej potrzebujących wsparcia w rozwoju umiejętności zastosowania narzędzi cyfrowych w klasie według schematu 7 kroków:

Schemat 7. Model Programu Mentoringu Cyfrowego w 7 krokach. Opracowanie własne przygotowane przez uczestników projektu „Mentoring Cyfrowy – nowy wymiar nauczania” (6 mentorów cyfrowych z 3 szkół objętych wsparciem) i partnerów – Fundację „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego oraz H2 Learning.

3. WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE, JAK WDROŻYĆ METODĘ MENTORINGU CYFROWEGO W POLSKICH SZKOŁACH

Metoda Mentoringu Cyfrowego powinna być dostosowana do potrzeb danej szkoły i uczęszczających do niej uczniów. Planowanie procesu mentoringu cyfrowego rozpocząć powinno się od badania i analizy potrzeb edukacyjnych mentee i jego uczniów, co będzie miało przełożenie na zdefiniowanie celów mentoringu cyfrowego, ustalenie etapów jego wdrażania i wybór narzędzi i metod.

Każda szkoła powinna przejść przez proces wdrażania mentoringu cyfrowego i jego etapy przedstawione w podrozdziale 2.3. Metoda partnerskiej i koleżeńskiej współpracy w mentoringu cyfrowym. Szkoła, która posiada przeszkolonych mentorów oraz zaplanowany program realizacji MMC na podstawie przeprowadzonych badanie potrzeb edukacyjnych może przystąpić do realizacji Programu MMC. Standardowo podstawowy program realizowany jest w 7 krokach (patrz: schemat nr 7), które obejmują 4 spotkania oraz 3 sesje dydaktyczne (lekcje przeprowadzone z uczniami).

1. START MMC – czyli pierwsza rozmowa mentora z mentee.

Głównym celem tej rozmowy jest przedyskutowanie potrzeb mentee i jego uczniów oraz dobór metod prowadzenia zajęć oraz narzędzi cyfrowych przydatnych mentee podczas realizacji lekcji. Mentor z mentee rozmawiają o swoich oczekiwaniach i o tym, co chcieliby zyskać dzięki MMC. Omawiane są cele i tematyka planowanej lekcji. Mentor proponuje jakie narzędzia i w jaki sposób można wykorzystać. Powinny to być narzędzia, które zostaną zaakceptowane przez mentee (pod względem trudności zastosowania przez mentee oraz dopasowania do potrzeb uczniów). Wspólnie ustalany jest system komunikacji oraz harmonogram programu. Czas spotkania 30-40 minut.

2. LEKCJA DEMO PRZEPROWADZONA PRZEZ MENTORA (pierwsza sesja dydaktyczna)

Mentor przeprowadza lekcję, zastępując mentee za pomocą wybranych metod i narzędzi. Mentee obserwuje mentora oraz reakcje uczniów. Prowadzi notatki z obserwacji, koncentrując się na dobrych praktykach i ucząc się, jak w praktyce

można wykorzystać wybrane podczas pierwszej rozmowy narzędzia cyfrowe i metody. Mentor zbiera informacje zwrotne od uczniów. Czas trwania lekcji 45 minut.

3. ROZMOWA MENTORA Z MENTEE

Spotkanie rozpoczyna się omówieniem zrealizowanej lekcji przez Mentora. Przedyskutowane są informacje zwrotne od uczniów oraz od mentee. Ustalane są cele szkoleniowe na kolejną lekcję. Omawiane są narzędzia cyfrowe wykorzystane na lekcji demo. Mentor z mentee wspólnie wybierają narzędzia cyfrowe i metody, z których będą korzystać podczas kolejnej lekcji- tym razem prowadzonej wspólnie. Ustalany zostaje plan lekcji. Czas trwania spotkania 15-20 minut.

4. LEKCJA PRZEPROWADZONA WSPÓLNIE PRZEZ MENTORA I MENTEE (druga sesja dydaktyczna)

Podobnie jak w metodzie TELMS, krok ten polega na wspólnie przeprowadzonej lekcji przez mentee i mentora z wykorzystaniem wybranych narzędzi cyfrowych. Zbierane są informacje zwrotne od uczniów. Czas trwania lekcji 45 minut.

5. ROZMOWA MENTORA Z MENTEE

Podczas tego spotkania mentor i mentee omawiają wspólnie przeprowadzoną lekcję, zastanawiają się nad tym, co się wydarzyło, co się udało, a co można by jeszcze poprawić i udoskonalić. Według zebranych uwag, spostrzeżeń i wniosków mentee i mentora oraz informacji zwrotnych od uczniów i uzgadniają swoje kolejne cele. Czas trwania spotkania 15-20 minut.

6. LEKCJA PRZEPROWADZONA PRZEZ MENTEE OBSERWOWANA PRZEZ MENTORA (trzecia sesja dydaktyczna)

W tej sesji mentee naucza klasę samodzielnie. Jest obserwowany przez mentora. Zbiera informacje zwrotne od uczniów. Czas trwania lekcji 45 minut.

7. ROZMOWA MENTORA Z MENTEE.

Jest to spotkanie podsumowujące trzecią sesję dydaktyczną. Mentee wraz ze swoim mentorem analizuje dokonane postępy w zakresie zastosowania narzędzi cyfrowych i realizacji celów lekcji. Mentor i mentee planują dalszy rozwój kompetencji cyfrowych w oparciu o zebrane informacje zwrotne i refleksje mentee.

Plany rozwoju uwzględniają potrzeby mentee i jego uczniów. Czas spotkania dostosowany do potrzeb mentee.

W razie potrzeb edukacyjnych mentee, cykl programu jest powtórzony.

Kluczowym elementem Mentoringu jest udzielanie konstruktywnych informacji zwrotnych i omawianie ich, co pomaga w kształtowaniu relacji między mentorem a podopiecznym, dzięki zastosowaniu modelu GROW- oferuje rozwiązania dla wyzwań.

Nazwa model coachingowego GROW pochodzi z akronimu GROW oznaczającego:

Goal – cel

Reality – rzeczywistość – przeprowadzenie diagnozy, zbadanie aktualnie panującej sytuacji

Options – opcje – możliwe sposoby osiągnięcia celu, strategie lub plany działania

Will / Way Forward – wola – co, kiedy i przez kogo ma być zrobione

Coach (a w procesie mentoringu – mentor) używa tego modelu, aby pomóc swoim podopiecznym poprawić wydajność, rozwiązywać problemy, podejmować lepsze decyzje, zdobywać nowe umiejętności i osiągać cele zawodowe.

Klucz do coachingu i korzystania z modelu GROW polega na używaniu przenikliwych pytań. Coach nie mówi podopiecznemu, co ma robić – stymuluje jednak do wymyślania własnych odpowiedzi, zadając właściwe pytanie we właściwym czasie.

Przykłady pytań dotyczących definiowania celu:

- Jaki jest Twój cel?
- Jak bardzo cel jest dla Ciebie ważny?
- Jak go można osiągnąć?
- W jaki sposób będzie wiadomo, że cel jest osiągnięty? Czy potrafisz zmierzyć stopień jego osiągnięcia?
- Ile czasu dajesz sobie na realizację tego celu?
- Kiedy chcesz go osiągnąć?
- Jakie korzyści przyniesie Ci osiągnięcie tego celu?

Przykłady pytań przydatnych w diagnozowaniu rzeczywistości:

- Jak określisz obecną sytuację?
(W jakim momencie życia, rozwoju zawodowego, stopnia posiadania wiedzy, umiejętności, czasu i entuzjazmu jesteś?)
- Czy jakieś działania już podjąłeś?
- Co/ kto jeszcze pomógłby zrealizować Ci ten cel?
- Jaki masz wpływ na realizację celu?
- Czy istnieją realne wewnętrzne przeszkody, które hamują Twoje dążenie do osiągnięcia celu?
- Jak można je pokonać?
- Czy istnieją realne zewnętrzne przeszkody, które hamują Twoje dążenie do osiągnięcia celu?
- Jak można je pokonać?

Przykłady pytań przydatnych w określeniu możliwych sposobów osiągnięcia celu:

- Czy zastanawiałeś się jakie działania można podjąć?
- Jakie działania są skuteczne w takich sytuacjach?
- Co możesz zrobić, aby osiągnąć cel?
- A co jeszcze? A co poza tym?
- Które z rozwiązań najbardziej ci odpowiada?
- Czy Twój cel jest realistyczny (możliwy do osiągnięcia) i w jakim stopniu?
- Co by się stało, gdybyś nic nie zrobił/zrobiła?

Przykłady pytań przydatnych w planowaniu działań:

- Od czego zaczniesz swoje działania?
- Jaki możesz zrobić swój mały pierwszy krok, aby pójść do przodu?
- Co skłania Cię do takiego wyboru?
- Jakie kolejne działania możesz wykonać aby zrealizować swój cel?
- Co może Ci przeszkodzić w realizacji tego celu?
- Co może Cię dodatkowo zmotywować do osiągnięcia celu?
- Jakie etapy pracy możesz sobie wyznaczyć?

4. WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE STOSOWANIA METODY W FORMIE ZDALNEJ NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONEGO PILOTAŻU W POLSKICH SZKOŁACH

Termin realizacji projektu grantowego zbiegł się w czasie z pandemią COVID-19, co spowodowało ograniczoną możliwość bezpośredniego kontaktu kadry pedagogicznej z uczniami oraz uczestników projektu z zespołem projektowym. Zarówno przygotowanie mentorów cyfrowych jak i wdrożenie MMC przyjęło formę zdalną, mając na uwadze obowiązujące obostrzenia, bezpieczeństwo i zdrowie grup docelowych projektu i wszystkich zainteresowanych stron. Pandemia COVID-19 z jednej strony postawiła wiele nowych wyzwań przed realizatorami Projektu i mentorami cyfrowymi, a z drugiej strony przyczyniła się wśród nauczycieli do wzrostu zainteresowania tematyką TIK, a w szczególności narzędziami cyfrowymi, które można wykorzystać podczas pracy on-line.

Wdrażanie i pilotaż Metody Mentoringu Cyfrowego realizowane były w formie zdalnej, dlatego też wskazówki dotyczące MMC dotycząca przede wszystkim pracy on-line. Mentorzy cyfrowy realizujący MMC w trzech polskich szkołach objętych wsparciem dzielili się swoimi spostrzeżeniami dotyczącymi stosowania metody wypełniając karty obserwacji mentoringu. Spostrzeżenia i uwagi mentorów cyfrowych spisane zostały w formie wskazówek i porad, które podzielone zostały na 5 grup tematycznych:

- 1. Planowanie mentoringu**
- 2. Kompetencje cyfrowe**
- 3. Dobór metod i narzędzi cyfrowych**
- 4. Współpraca koleżeńska nauczycieli**
- 5. Zmiany podejścia nauczyciela do uczniów.**

Ad. 1. Planowanie mentoringu

Wśród wskazówek dotyczących ustalania harmonogramu i planu mentoringu wymieniono:

- 1) Mentor i mentee wspólnie powinni ustalić liczbę etapów w procesie mentoringu, w tym liczbę spotkań, przeprowadzonych obserwacji lekcji oraz czy ustalić czy jedną z lekcji przeprowadzą wspólnie. Ważne jest ustalenie systemu komunikacji między mentorem a mentee. Ustalenia powinny przybrać formę pisemną.
- 2) Zaplanowane zajęcia z uczniami w ramach mentoringu powinny współgrać z planem lekcji i nie powinny powodować trudności w organizacji zajęć przez szkołę.
- 3) Mentoring cyfrowy powinien zakończyć się podsumowaniem oraz ustaleniem planu dalszych działań i rozwoju mentee.
- 4) Warto zbudować sieć współpracy mentorów cyfrowych oraz zaplanować spotkania z mentorami z innych szkół w celu wymiany dobrych praktyk i podzielenia się doświadczeniami, a także w celu zaplanowania dalszego rozwoju zawodowego.

Ad. 2. Kompetencje cyfrowe

Wskazówki związane z potrzebą wzrostu kompetencji cyfrowych nauczycieli:

- 1) Rolą mentora cyfrowego jest przygotowanie mentee do wprowadzenia narzędzi cyfrowych do nauczania. Podczas pierwszego spotkania warto omówić, z jakich narzędzi cyfrowych korzysta mentee, z jakimi uczniami pracuje oraz jakie narzędzia mogą być dla niego przydatne.
- 2) Dobrą praktyką jest przeszkolenie mentorów i mentee z narzędzi cyfrowych oraz metod pedagogicznych stosowanych w edukacji zdalnej oraz ze sposobów kreatywnego wykorzystania otwartych zasobów edukacyjnych, by mentee mogli przygotować własne materiały.
- 3) Dobrą praktyką jest umożliwienie wymiany doświadczeń na platformie cyfrowej, forach tematycznych lub grupach stworzonych specjalnie dla mentorów cyfrowych w mediach społecznościowych. Podczas realizacji projektu mentorzy korzystali z edukacyjnej platformy cyfrowej, na której udostępniane były materiały szkoleniowe, prezentacje, filmy instruktażowe oraz fora dyskusyjne na tematy związane z mentoringiem cyfrowym.

Ad. 3. Dobór metod i narzędzi cyfrowych

Wskazówki dotyczące doboru metod i narzędzi cyfrowych:

- 1) Należy pamiętać, iż zdalne nauczanie i uczenie się jest o wiele bardziej obciążające i angażujące niż edukacja stacjonarna, dlatego też bardzo ważne są dobra organizacja własnej pracy i skuteczne zarządzanie czasem. Mentor cyfrowy wraz z mentee powinni na ten temat porozmawiać, by ustalić, jakie metody i narzędzia dla danej grupy docelowej będą najskuteczniejsze.
- 2) Należy pamiętać, że prowadzenie zajęć on-line metodami, które są mało interaktywne prowadzą do nadmiernego obciążenia uczniów pracą. Należy zatem ograniczyć korzystanie z takich metod jak przesyłanie wiadomości z informacjami, które strony z podręczników i zeszytów ćwiczeń należy przerobić samodzielnie, czy wysyłanie e-materiałów lub zadań do samodzielnej realizacji przez uczniów.
- 3) Metody weryfikujące wiedzę uczniów nie powinny być wiodącymi metodami w nauczaniu zdalnym, mentor cyfrowy powinien kłaść nacisk na to, by mentee wykorzystywał narzędzia kształcące kompetencje kluczowe uczniów, przede wszystkim przez wspólne rozwiązywanie problemów i współpracę. Nauczyciel powinien dobrze posługiwać się metodami aktywizującymi, zwłaszcza tymi nastawionymi na pracę zespołową (wspólna praca online w grupach lub w parach).
- 4) Warto przygotować pakiety interaktywnych ćwiczeń, które można wykorzystać wielokrotnie z innymi grupami uczniów.
- 5) Istotna jest wymiana dobrych praktyk między nauczycielami, skorzystanie z doświadczeń mentorów cyfrowych oraz zebranie informacji zwrotnych od uczniów, które metody najbardziej według nich efektywne.
- 6) Z ogromu dostępnych aplikacji i narzędzi cyfrowych należy wybrać kilka takich, które są proste w obsłudze dla nauczyciela i dla ucznia. Ważne jest to, by nauczyciel stosował te narzędzia, które poznał i polubił. Stopniowo można dodawać nowe narzędzia po wypróbowaniu lub rekomendacji mentora cyfrowego. Należy sprawdzać, czy linki do aplikacji są aktualne i czy nie nastąpiły zmiany dotyczące darmowego dostępu do aplikacji.

- 7) Dobór metod i narzędzi powinien zaspokajać potrzeby edukacyjne zarówno słuchowców, wzrokowców oraz kinestetyków (tak zwanych czuciowców). Przy doborze metod należy pamiętać, że:
- wzrokowcy lubią m.in. metody wykorzystujące wykresy, tabele, mapy, plansze, schematy i filmy. Wzrokowcy lubią rysować, notować, czytać, oglądać i obserwować.
 - Słuchowcy lubią metody wykorzystujące dialogi, rozmowy, wykłady, muzykę, dyskusję, debaty oraz ustne prezentacje.
 - Kinestetycy, czyli osoby, które charakteryzują się silnymi reakcjami emocjonalnymi lub wrażeniami dotykowymi lubią uczyć się przez bezpośrednie zaangażowanie i wykonywanie czynności, lubią ruch, gry edukacyjne, odgrywanie ról oraz pracę metodą projektu.¹⁴

Bardzo dobrze jest łączyć różne metody, tak aby trafić z nimi do każdego ucznia. Wybrane metody kształcenia powinny być zróżnicowane i aktywizujące. Nauczyciel powinien analizować informacje zwrotne od uczniów oraz swojego mentora aby być otwartym i elastycznym wobec spostrzeżeń i propozycji innych osób, co pomoże nauczycielowi zburzyć ograniczającą go rutynę, wprowadzić nowe rozwiązania i urozmaicić lekcje.

Ad. 4. Współpraca koleżeńska nauczycieli

Wskazówki związane ze zmianą podejścia do współpracy koleżeńskiej wśród grona nauczycielskiego:

- 1) Mentor i mentee współpracują na zasadach koleżeńskich i współpracy partnerskiej opartej na wzajemnym zaufaniu i szacunku.
- 2) Mentor i mentee wymieniają swoje poglądy i wspólnie rozwiązują problemy.

¹⁴ Materiały szkoleniowe dla uczestników warsztatów „Efektywne nauczanie”, Fundacja Humanitas, Sosnowiec 2011; <https://docplayer.pl/17570425-Materialy-szkoleniowe-dla-uczestnikow-warsztatow.html> (link pobrany 05.05.2021)

- 3) Obserwacja lekcji nie wiąże się z formalną oceną prowadzącego zajęcia. Celem obserwacji lekcji jest uczenie się dobrych praktyk oraz możliwość przedyskutowania w jaki sposób można lekcję wzbogacić.
- 4) Mentor wspiera mentee i to jest jego najważniejsze zadanie, by służyć mentee swoim doświadczeniem i wiedzą.
- 5) Proces mentoringu cyfrowego **może** być prowadzony przez nauczycieli, którzy uczą innych przedmiotów.
- 6) Zmiana podejścia do współpracy koleżeńskiej w MMC polega na otwartości i wzmocnieniu więzi między nauczycielami.

Dobra współpraca między nauczycielami motywuje każdego z nauczycieli do aktywności i zaangażowania w realizowaniu działań, powoduje zainteresowanie się swoim dalszym rozwojem zawodowym i doskonaleniem warsztatu pracy, rozwija kreatywność oraz sprzyja innowacji. Dobra współpraca między nauczycielami przekłada się na tworzenie dobrej atmosfery w szkole oraz rozwój współpracy między uczniami. Uczniowie bowiem poprzez naśladowanie dobrych praktyk uczą się pracy w grupie i współdziałania z rówieśnikami i osobami dorosłymi.

Ad. 5. Zmiany podejścia nauczyciela do uczniów.

Wskazówki dotyczące zmian podejścia do uczniów:

- 1) Informacja zwrotna od ucznia pełni kluczową rolę w MMC. Przy planowaniu doboru narzędzi cyfrowych i metod nauczania należy zwrócić szczególną uwagę na poziom aktywności uczniów podczas zajęć, dlatego ważne jest uzyskanie od ucznia informacji zwrotnej, która wskaże prowadzącemu zajęcia:
 - czy uczeń interesuje się lekcją, czy nie,
 - czy wybrane przez nauczyciela metody są efektywne,
 - czy istnieją wyraźne symptomy nadużywania mediów cyfrowych i zmęczenia cyfrowego (niechęć do korzystania z komputera i Internetu, rozdrażnienie, przemęczenie, apatia lub „ucieczka” z lekcji w formie wyłączenia kamer i mikrofonów oraz zajęcia się innymi sprawami niezwiązanymi z nauką).

2) Lekcja on-line nie powinna być przeladowana informacjami, a w czasie jej trwania powinny być dołączone elementy integrujące i motywujące uczniów.

3) Mentor cyfrowy oraz mentee powinni szczegółowo omówić zasady higieny cyfrowej, w tym w szczególności:

- zachęcić uczniów do spędzania swojego czasu **nie tylko** przed komputerem i smartfonem,

- zachęcić, podczas wykonywania zadań, do koncentrowania się na jednej czynności

- poprosić o wyłączenie tak zwanych rozpraszaczy oraz wyciszenie innych komunikatów, muzyki i powiadomień,

- organizować mini przerwy między zadaniami – na ćwiczenia rozciągające lub takie, które spowodują ruch i odejście na chwilę od komputera i zmianę z pozycji siedzącej na stojącą,

- prowadzić zajęcia w taki sposób, by móc monitorować aktywność uczniów, a przede wszystkim zapobiegać ich „wagantom cyfrowym”. Czasami bowiem zdarza się, że uczeń udaje, że jest obecny na lekcji, a zajmuje się innymi, nie związanymi z nauką rzeczami, co jest możliwe przy wyciszeniu mikrofonu i wyłączeniu kamery. Dlatego warto od czasu do czasu korzystać z aplikacji umożliwiającej otrzymanie informacji zwrotnej od ucznia i potwierdzającej, że jest obecny. Przykładowo można wykorzystać w takiej sytuacji Mentimeter <https://www.mentimeter.com/>, Mural <https://www.mural.co/> lub poprosić uczniów, by zmienili swoje tło, pokazali do kamery jakiś przedmiot lub włączyli ikonę reakcji.

3) Nauczyciel powinien pamiętać, że uczniowie potrzebują wsparcia w nauce jak korzystać z technologii cyfrowych do rozwiązywania problemów, jak wyszukiwać wiarygodnych źródeł informacji, jak rozpoznawać tak zwane „fake newsy” i „fake science”. Nawet tacy uczniowie, którzy są świetni w używaniu technologii do rozrywki lub nawet komunikacji często nie radzą sobie z wyborem źródeł wiedzy i są bezradni w rozwiązywaniu prostych problemów. Dlatego potrzebują umiejętności odróżniania źródeł rzetelnych od informacji nieprawdziwych i manipulacji.

5. REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE STOSOWANIA METODY

1. Mentorzy cyfrowi powinni być przygotowani do pełnienia swojej roli podczas warsztatów szkoleniowych zgodnie z analizą ich potrzeb edukacyjnych.
2. Mentor cyfrowy powinien znać tematykę związaną z procesem mentoringu cyfrowego, jego etapami oraz sposobami udokumentowania, powinien mieć umiejętności społeczne z zakresu komunikacji z mentee – powinien wiedzieć, jak słuchać, jak komentować, jak stosować ocenianie kształtujące, jak budować strukturę rozmów, jakie zadawać pytania, jak robić notatki, mentor powinien mieć umiejętności wyznaczania celów dla mentee; powinien znać narzędzia cyfrowe i wiedzieć, kiedy i jak je stosować; powinien posiadać wiedzę z zakresu metodyki nauczania on-line i blended learning oraz nauczania w klasie z wykorzystaniem TIK. Ponadto powinien mieć wiedzę z zakresu cyberbezpieczeństwa i higieny cyfrowej, powinien wiedzieć, jak zapobiegać stresowi zawodowemu i wypaleniu zawodowemu nauczycieli.
3. Czynnikiem sukcesu lub porażki procesu mentoringu są indywidualne cechy charakteru mentorów i mentee. Oboje powinni być zmotywowani do działania i do współpracy, cechować się otwartością oraz umiejętnościami komunikacji interpersonalnej w zakresie budowania dobrych relacji.
4. Wskazane jest, by po szkoleniu mentor, który jeszcze nie ma doświadczenia w prowadzeniu mentoringu mógł konsultować się z doświadczonymi mentorami, ekspertami lub być poddany procesowi superwizji w celu rozwiązywania problemów, które mogą zaistnieć podczas procesu mentoringu cyfrowego.
5. Mentor i mentee mogą komunikować się on-line poprzez różnego rodzaju komunikatory elektroniczne lub rozmowy telefoniczne, jednak rozmowy twarzą w twarz bardziej służą prawidłowej rozmowie. Spotkania mentora i mentee powinny przebiegać w miłej atmosferze i jeśli to możliwe to w ładnym otoczeniu przy kawie.
6. Podczas całego procesu mentoringu cyfrowego wskazane jest zorganizowanie spotkań w grupie mentee i grupie mentorów. Takie spotkanie pozwoliłoby uniknąć problemów organizacyjnych, komunikacyjnych oraz pozwoliłoby zbudować sieć współpracy.

7. Mentorzy i mentee powinni się poznać przed rozpoczęciem programu. Dlatego dobrze jest jak para mentor- mentee są nauczycielami z jednej szkoły, ale jeśli mentor jest z innej placówki- wtedy przed rozpoczęciem procesu mentoringu powinno się zorganizować spotkanie integrujące lub warsztaty z komunikacji interpersonalnej.
8. Mentorzy powinni stworzyć grupę wsparcia i organizować cykliczne spotkania, podczas których mogą omawiać nowe narzędzia lub wymieniać się swoimi materiałami. Spotkania mogą być organizowane w formie on-line.
9. Mentor cyfrowy powinien aktualizować swoją wiedzę oraz śledzić dostępne internetowe źródła informacji. Warto zapoznać się dostępnymi zasobami, publikacjami, platformami edukacyjnymi oraz stworzyć i rozbudowywać swoją e-bibliotekę.

E- Biblioteka Mentora Cyfrowego

1. Poradniki dotyczące prowadzenia zajęć zdalnie:

- a) Dominik Wiśniewski, *Jak przeprowadzić lekcję online? Poradnik nauczania zdalnego*, 04-04-2020, <https://www.purepc.pl/jak-przeprowadzic-lekcje-online-poradnik-nauczania-zdalnego>
- b) *Jak Bezpiecznie Prowadzić Lekcje Online? Poradnik dla nauczycieli i dyrektorów*, RPO, kwiecień 2020
https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Poradnik_nauczyciele_dyrektorzy.pdf.

2. Serwisy i platformy z darmowymi e-zasobami

- a) <https://teachnimble.net/enrol-krzyzowafoundation/> platforma z materiałami dla Mentorów Cyfrowych, dostępna po zalogowaniu
- b) <http://zasobyip2.ore.edu.pl/> - wyszukiwarka zasobów ORE. Materiały do pobrania podzielone są na kategorie tematyczne, rodzaj grup docelowych oraz typ publikacji. Zasoby obejmują produkty projektów (filmy, poradniki, scenariusze lekcji, narzędzia diagnostyczne z doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz gry

edukacyjne) dla których Ośrodek Rozwoju Edukacji pełnił rolę Instytucji Pośredniczącej II stopnia dla Priorytetu III Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;

- c) <https://zpe.gov.pl/> - Zintegrowana Platforma Edukacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki (zastąpiła platformę <https://epodreczniki.pl/>) - platforma zawierająca materiały dydaktyczne, e- podręczniki, filmy, audiobooki itp. oraz umożliwiającą tworzenie i współtworzenie nowych treści oraz dzielenie się nimi z uczniami; narzędzie umożliwia tworzenie testów sprawdzających oraz śledzenie postępów uczniów;
- d) <http://www.scholaris.pl/> - Portal Wiedzy dla Nauczycieli Scholaris, zawierający materiały edukacyjne, które są dostosowane do wszystkich tablic interaktywnych i innych urządzeń wspomagających pracę nauczyciela, np. tabletów. Interaktywne materiały zawarte na platformie mogą być pomocne w realizacji zajęć ze wszystkich przedmiotów, na różnych poziomach edukacyjnych. Są to między innymi filmy, scenariusze lekcji, ćwiczenia, teksty, animacje, slajdy, symulacje, gry dydaktyczne;
- e) www.polona.pl - Biblioteka Cyfrowa Polona – biblioteka administrowana przez Bibliotekę Narodową. Udostępnia w formie cyfrowej m.in. książki, stare druki, rękopisy, grafiki, mapy, nuty, fotografie, ulotki, afisze i pocztówki. Większość zbiorów można za darmo pobierać i dowolnie wykorzystywać.
- f) www.bc.ore.edu.pl - Biblioteka Cyfrowa Ośrodka Rozwoju Edukacji. Gromadzi i udostępnia materiały i publikacje opracowane w ramach działalności wydziałów ORE i projektów EFS dotyczące edukacji.
- g) <http://www.muzykotekaszkolna.pl/> - Muzykoteka Szkolna to ogólnodostępny internetowy serwis edukacyjny wydawany przez Filmotekę Narodową – Instytut Audiowizualny, powstający na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W serwisie dostępne są filmy muzyczne i o instrumentach, gry i aplikacje, utwory muzyczne, od barokowych oper, przez wielkie dzieła symfoniczne, aż po muzykę wokalną i eksperymentalną.
- h) <https://esero.kopernik.org.pl/materialy-edukacyjne/> - platforma Biura Edukacji Kosmicznej ESERO, która powstała z inicjatywy Europejskiej Agencji Kosmicznej ESA. ESERO utworzono, aby tematykę kosmiczną wprowadzać do szkół podstawowych i średnich oraz inspirować nią młodzież do wyboru w przyszłości

zawodów inżynierskich lub związanych z naukami ścisłymi. W Polsce koordynatorem programu ESERO jest Centrum Nauki Kopernik. Platforma udostępnia materiały edukacyjne w tym m.in. scenariusze zajęć, filmy edukacyjne i zestawy edukacyjne.

- i) <https://www.matzoo.pl/> - platforma Matematyczne ZOO, udostępnia zadania matematyczne dla dzieci bez konieczności rejestracji, wystarczy wybrać klasę i zagadnienia, których mają te zadania dotyczyć. Platforma umożliwia sprawdzenia poprawności odpowiedzi.
- j) <https://szaloneLiczby.pl/> - platforma matematyczna, która zawiera zadania nie tylko dla dzieci, ale też dla młodzieży i przykładowe arkusze maturalne. Do każdego zadania jest mała pomoc z wytłumaczeniem danych zasad matematycznych i przykładami. Zawiera również darmowy test sprawdzający IQ, test pamięci i różne quizy. Nie wymaga rejestracji.
- k) <https://www.dyktanda.net/> i <https://dyktanda.online/> - aplikacje z dyktandami.
- l) <https://moi-mili.pl/portale-edukacyjne/> Blog Moi Mili przedstawia portale edukacyjne oraz platformy, gry i quizy szkolne dla dzieci (Eduelo, Khan Academy, Pisupisu.pl, Matematyczne Zoo, Pi-stacja.tv, Matlandia, Władcy Słów, Histlandia, Squla)

3. Inne, bardzo przydatne dla mentora cyfrowego linki w języku angielskim

- a) <https://www.toptools4learning.com/> - strona przedstawiająca wyniki badań TOP 200 narzędzi cyfrowych w 2020 roku. Do każdego narzędzia podany jest opis oraz bezpośredni link do narzędzia. Narzędzia podzielone są na grupy. Do 26 sierpnia 2021 roku prowadzone są badania TOP narzędzi cyfrowych w 2021. Mentor cyfrowy może zatem obserwować aktualne wyniki badań oraz sam może wziąć w nich udział <https://www.toptools4learning.com/voting/> Wyniki TOP 200 narzędzi cyfrowych 2021 ogłoszone będą 01 września 2021 roku.
- b) <http://blend4vet.eu/> - strona poświęcona metodzie blended learning. Jest to link do projektu Blend4Vet, który przedstawia, w jaki sposób organizatorzy kształcenia i szkolenia zawodowego mogą opracować wysokiej jakości wyniki nauczania z wykorzystaniem modelu blended learning. Zawiera narzędzia, materiały

szkoleniowe, filmy instruktażowe i wskazówki bardzo przydatne w nauczaniu i uczeniu się w formie blended również dla szkół ogólnokształcących. The Blend4VET realizowany był w ramach Erasmus + w partnerstwie 6 instytucji, w tym H2 Learning. Poradnik Toolkit opracowany w ramach projektu Blend4Vet wskazuje kilka przydatnych linków do materiałów online i materiałów szkoleniowych, które pomogą nauczycielom zwiększyć umiejętności korzystania z technologii cyfrowych¹⁵. Według autorów Toolkit warto przejrzeć je wszystkie, a następnie wybrać jeden z nich, który najlepiej pasuje do indywidualnego stylu uczenia się/nauczania i potrzeb mentora. Szczególnie polecamy materiały z następujących stron:

<http://www.open.ac.uk/libraryservices/beingdigital/pathways/13/14>

<https://www.microsoft.com/en-us/DigitalLiteracy>

<http://www.connectsafely.org/wp-content/uploads/eduguide.pdf>

- c) <https://www.h2learning.ie/portfolio/> - lista projektów realizowanych przez H2 Learning wraz z linkami do poszczególnych projektów i ich rezultatów, w tym m.in. link do projektu Digital Pathways, w którym udział wzięta również Fundacja "Krzyżowa" dla Porozumienia Europejskiego

<https://www.h2learning.ie/portfolio/digital-pathways/>

4. Poradnik metodyczny dotyczący zastosowania narzędzia TIK-TAK

<https://www.krzyzowa.org.pl/pl/projekty/projekty-eksperckie/miedzynarodowy-transfer-wiedzy/1951-projekt-tik-tak> Poradnik, który jest rezultatem projektu grantowego TIK-TAK! opracowanym w polsko-irlandzkim partnerstwie Fundacji „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego i Firmy H2 Learning w ramach projektu Grupy Profesja Sp. z o.o. pt.: „Międzynarodowa współpraca się opłaca”¹⁶. Poradnik wskazuje w jaki sposób skutecznie wdrażać technologie cyfrowe we wszystkich obszarach działalności szkoły poprzez wdrożenie Ramy Nauczania Cyfrowego.

¹⁵ Toolkit Blend4Vet, Exploring Blended Learning Approaches for VET <http://blend4vet.eu/cpd/toolkits-2/> czerwiec 2018, s.6 (link pobrany 05.05.2021)

¹⁶ „Międzynarodowa współpraca się opłaca. Granty na komponent współpracy ponadnarodowej dla beneficjentów projektów standardowych realizowanych w zakresie celów tematycznych 8-11 współfinansowanych z EFS w ramach PO WER lub RPO w perspektywie finansowej 2014- 2020”, realizowanego w ramach POWER 2014-2020.

6. DOKUMENTACJA – szablony przydatnej dokumentacji

Dokumentacja wykorzystana w procesie mentoringu ma na celu zwrócenie uwagi na to, co zostało już zrobione oraz na wszelkie zaistniałe problemy. Badane są: profil podopiecznego, postępy w realizacji programu, zastosowane technologie i strategie pedagogiczne.

Dokumentacja przydatna do opracowania i wdrożenia Metody Mentoringu Cyfrowego obejmuje:

1. Kartę opinii – szablon: dokument przydatny do wyrażania i zebrania opinii specjalistów, doradców, konsultantów, nauczycieli i mentorów odnośnie opracowywanego narzędzia.
2. Kartę „Peer Mentoring / Monitoring koleżeński – punkty do dyskusji”, która jest listą sprawdzającą i przedstawiającą zagadnienia do dyskusji na temat odbytej sesji mentoringu w klasie.
3. „Mentor Tracker”- system monitorujący pracę Mentorów – dokument w pliku Excell
4. Informację zwrotną ucznia – refleksji ucznia biorącego udział w procesie Mentoringu Cyfrowego
5. Kartę „Mentoring koleżeński/Peer mentoring – Wspólne oświadczenie dot. wzajemnej obserwacji procesu uczenia się i nauczania” – dokument wspólnie wypełniany przez Mentora i nauczyciela biorącego udział w procesie mentoringu (podopiecznego Mentora- Mentee)
6. Dziennik mentoringu cyfrowego
7. Kartę obserwacji dobrych praktyk
8. Dziennik obserwacji dobrych praktyk

Szablony wyżej wymienionych dokumentów są przykładem dobrej praktyki i powinny być dostosowane do potrzeb mentora i mentee oraz uwzględniać specyfikę danej placówki edukacyjnej i wybrany schemat wdrażania MMC, dlatego też dokumenty powinny być zweryfikowane i jeśli jest taka potrzeba, to również opracowane na nowo przez każdą parę mentora i mentee.

2. Karta „Peer Mentoring / Monitoring koleżeński – punkty do dyskusji”

Peer Mentoring / Monitoring koleżeński

Punkty do dyskusji na temat odbytej sesji dydaktycznej w klasie

Imię i nazwisko Nauczyciela:

Imię i nazwisko Mentora:

Data obserwacji: / / 2020

Długość lekcji : 45 / 60 / ____ minut

Temat:

Klasa/ grupa:

Sesja dydaktyczna: 1. Lekcja Demo / 2. Nauczanie w parze mentor- mentee / 3. Lekcja samodzielnie przeprowadzona przez mentee

Punkty	Uwagi
1. Nauczyciel skutecznie planuje i wyznacza jasne i zrozumiałe cele.	
a) Na początku lekcji wyraźnie przedstawione są zamierzone efekty uczenia się, które są mierzalne i jasno zdefiniowane.	
b) Materiały są przygotowane.	
c) Struktura lekcji jest prawidłowa– (początek, środek, zakończenie).	
d) Lekcja zakończona jest podsumowaniem.	
2. Nauczyciel wykazuje się dobrą wiedzą i zrozumieniem przedmiotu.	
a) Nauczyciel dobrze rozumie treść nauczanego przedmiotu i zna technologie wykorzystywane na lekcji.	
b) Lekcja przeprowadzona jest na odpowiednim poziomie dla uczniów.	
c) Materiał dydaktyczny został zorganizowany w taki sposób, aby uczniowie mogli śledzić jego strukturę lub kolejność.	
3. Stosowane metody nauczania pozwalają wszystkim uczniom na efektywną naukę.	
a) Nauczyciel umożliwia interakcję, np. daje możliwość pracy w grupie, umożliwia zadawanie pytań lub komentowanie oraz nawiązywanie do własnych zainteresowań lub doświadczeń uczniów.	
b) Instrukcje i wyjaśnienia są jasne i szczegółowe.	
c) Nauczyciel angażuje wszystkich uczniów, wysłuchuje ich i odpowiednio reaguje.	
4. Klasa jest dobrze zarządzana. Postawione są wysokie standardy zachowania.	
a) Oczekiwania są jasne.	
b) Podejmowane są natychmiastowe działania w celu rozwiązania problemu nieodpowiedniego zachowania.	
5. Uczniowie osiągają wymierne rezultaty.	
a) Uczniowie są zaangażowani przez cały czas trwania lekcji i robią dobre postępy.	
b) Uczniowie rozumieją, jakiej pracy oczekuje się od nich podczas lekcji.	
c) Zastosowano ocenianie kształtujące (ocena pomaga się uczyć).	
6. Nauczyciel efektywnie wykorzystuje czas i zasoby.	
a) Materiał dydaktyczny jest prezentowany w odpowiednim tempie i przedziale czasu.	
b) Technologie są skutecznie wykorzystywane, aby pomóc uczniom w osiągnięciu wyników.	
c) Materiał jest dostępny online (na przykład na platformie Moodle)	
d) Uczniowie mają możliwość samodzielnej nauki w formie zdalnej (np. z wykorzystaniem platformy Moodle)	

3. „Mentor Tracker”- system monitorujący pracę Mentorów – dokument w pliku Excell

„Mentor Tracker”- system monitorujący pracę Mentorów w pliku Excell

Arkusz 1.

MENTOR TRACKER												
Mentor	Docelowa liczba mentee - nauczycieli mentorowanych	Krok 1	Krok 2	Krok 3	Krok 4	Krok 5	Krok 6	Krok 7	Mentoring zakończony	Mentoring nie zakończony	Liczba zakończonych działań mentora	
1 Mentor A	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	
2 Mentor B	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	
4		Łączne zakończone indywidualne działania podopiecznych mentora									0	
		0	0	0	0	0	0	0	0	4		

7 kroków MMC:

1. START MMC – czyli pierwsza rozmowa mentora z mentee.
2. LEKCJA DEMO PRZEPROWADZONA PRZEZ MENTORA (sesja dydaktyczna 1)
3. ROZMOWA MENTORA Z MENTEE
4. LEKCJA PRZEPROWADZONA WSPÓLNIE PRZEZ MENTORA I MENTEE (sesja 2)
5. ROZMOWA MENTORA Z MENTEE
6. LEKCJA PRZEPROWADZONA PRZEZ MENTEE OBSERWOWANA PRZEZ MENTORA (sesja dydaktyczna 3)
7. ROZMOWA MENTORA Z MENTEE.

Arkusz 2.

MENTOR A										
Imię i nazwisko osoby mentorowanej (Mentee)	Dodaj komentarz z datą każdego kroku							Zakończone etapy	Wykorzystane technologie	Zastosowane strategie nauczania
	Krok 1	Krok 2	Krok 3	Krok 4	Krok 5	Krok 6	Krok 7			
1 Mentee 1										
2 Mentee 2										
Ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0		
Łącznie zakończone etapy do tej pory								0		
								Łącznie		

Arkusz 3.

MENTOR B										
Imię i nazwisko osoby mentorowanej (Mentee)	Dodaj komentarz z datą każdej sesji							Zakończone etapy	Wykorzystane technologie	Zastosowane strategie nauczania
	Krok 1	Krok 2	Krok 3	Krok 4	Krok 5	Krok 6	Krok 7			
1 Mentee 1										
2 Mentee 2										
Totals	0	0	0	0	0	0	0	0		
Łącznie zakończone etapy do tej pory								0		
								Łącznie		

4. Informacja zwrotna ucznia – refleksja ucznia biorącego udział w procesie Mentoringu Cyfrowego

INFORMACJA ZWROTNA UCZNIA

Refleksja ucznia

Przedmiot/ tematyka lekcji	
Imię i nazwisko ucznia (nieobowiązkowo)	

Proszę dokończyć zdania, odpowiedzieć na pytania i odpowiednio zakreślić:

1. Dzisiaj nauczyłam/nauczyłem się.....

2. Najbardziej podczas lekcji podobało mi się ponieważ.....

3. Myślę, że lekcja (pomogła/nie pomogła) mi w nauce ponieważ

4. Czy chciałbyś, aby Twój nauczyciel kontynuował stosowanie tych technik na innych lekcjach?
Dlaczego?

5. Co pomogłoby Ci w uczeniu się?

5. Karta „Mentoring koleżeński/Peer mentoring – wspólne oświadczenie dot. wzajemnej obserwacji procesu uczenia się i nauczania”

Wspólne oświadczenie dotyczące wzajemnej obserwacji procesu uczenia się i nauczania

1. Mentor		2. Nauczyciel (Mentee)	
3. Data i miejsce obserwacji		4. Godzina rozpoczęcia i zakończenia obserwacji	
5. Szczegóły dot. klasy Liczba obecnych Liczba uczniów w dzienniku Liczba spóźnionych		6. Szczegóły dot. lekcji Przedmiot Temat	

7. Zamierzone efekty uczenia się

Przykład: SMART, przedstawione wyraźnie na początku sesji/ powiązane z ocenianiem/zweryfikowane na koniec/ lekcja skoncentrowana na zamierzonych efektach uczenia się (ILOs- intended learning outcomes)

8. Jaka technologia cyfrowa i jakie strategie nauczania zostały zastosowane?

Przykład: Technologie są skutecznie wykorzystywane, aby pomóc uczniom w osiągnięciu rezultatów. Istnieje możliwość samodzielnego uczenia się przy użyciu platformy MOODLE.

9. Czy sesja była jasno skonstruowana z Początkiem / Środkiem / Końcem dla każdego zamierzonego efektu uczenia się (ILO) ?

Przykład: Zamierzone efekty uczenia się były wymienione na początku i sprawdzone na końcu lekcji / lekcja zakończona / nawiązanie do wcześniejszego uczenia się na początku i wskazanie, co stanie się na końcu następnej sesji / ocena kształtująca i końcowa. Praca w grupie / praca indywidualna / zajęcia całej klasy.

10. Komentarz dotyczący informacji zwrotnej od ucznia (użyj formularzy informacji zwrotnej od ucznia, aby zebrać i podkreślić kluczowe komentarze poniżej).

11. Co poszło dobrze w tej lekcji?

Elementy pozytywne:

12. Refleksje nad dzisiejszą sesją...

Czego się nauczyłeś?

Co mógłbyś/mogłabyś zrobić inaczej, przygotowując się do przyszłych zajęć?

Jakie są twoje przemyślenia na temat tej sesji w klasie i dalszego rozwoju na podstawie opinii uczniów?

13. Jakie działania podejmiesz w ciągu następnych kilku tygodni w wyniku tej lekcji? Czy jest coś, na czym chciałbyś się skoncentrować podczas następnych sesji szkoleniowych? Co chciałbyś, żeby zrobił twój mentor?

Nauczyciel:

Cel - Co chcesz osiągnąć? **Rzeczywistość** - Jaka jest aktualna pozycja? **Opcje** - Co mógłbyś zrobić? **Wola** - Co zrobisz i jaki będzie pierwszy krok?

Mentor

14. Czy to doświadczenie było dla ciebie korzystne? Proszę uzasadnij.

--

15. Podpis:

Mentor		Nauczyciel		Data	
---------------	--	-------------------	--	-------------	--

6. Dziennik mentoringu cyfrowego

Szkoła (nazwa, adres)	
Mentor cyfrowy (imię i nazwisko)	
Mentee (imię i nazwisko)	

REALIZACJA ZAJĘĆ/wdrożenie metody mentoringu cyfrowego

Data	Numer kolejny	Czas trwania od godziny do godziny	Przebieg poszczególnych kroków /tematyka zajęć z uczniami/ tematyka spotkań mentora i mentee	Podpisy Mentora Cyfrowego i Mentee
	1			
	2			
	3			
	4			
	5			
	6			
	7			

7. Karta obserwacji dobrych praktyk

KARTA OBSERWACJI DOBRYCH PRAKTYK – wypełniana każdorazowo podczas obserwacji zajęć

Szkoła (nazwa, adres)	
Prowadzący zajęcia (imię i nazwisko)	
Obserwujący zajęcia (imię i nazwisko)	
Zajęcia (grupa, data)	
Zaobserwowane dobre praktyki:	
Podpisy Mentora i Mentee:	

8. Dziennik obserwacji dobrych praktyk

Szkoła (nazwa, adres)	
Mentor cyfrowy (imię i nazwisko)	
Mentee (imię i nazwisko)	

Dziennik obserwacji dobrych praktyk wypełniany jest wspólnie przez mentora cyfrowego i mentee z danej szkoły na podstawie kart obserwacji zajęć oraz informacji zwrotnych od uczniów podczas spotkań.

Mentor i mentee wspólnie omawiają i przygotowują notatkę dotyczącą zajęć prowadzonych w ramach wdrażania mentoringu cyfrowego:

1. Daty przeprowadzonych zajęć i obserwacji:
2. Jakie są refleksje dotyczące przeprowadzonych/ obserwowanych zajęć:

Co się udało podczas zajęć? (proszę wypisać dobre praktyki)

-
-
-

Co można by było poprawić? Jakie zmiany można wprowadzić na podstawie informacji zwrotnej od uczniów?

-
-

3. Jakie są wnioski i rekomendacje dotyczące wdrażania programu mentoringu cyfrowego?

Podpisy Mentora Cyfrowego i Mentee:

Bibliografia:

D. Clutterbuck, Każdy potrzebuje mentora. Jak kierować talentami?, Warszawa 2002
A. Zajączkowska, H. Gałusa, A. Gotowczyk, Vademecum mentoringu. Wiedza w pigułce, Gdańsk 2016
Red. naukowa M. Sidor- Rządowska, Mentoring. Teoria, praktyka, studia przypadków, Warszawa 2014

Netografia¹⁷:

<https://www.krzyzowa.org.pl/pl/projekty/projekty-eksperckie/miedzynarodowy-transfer-wiedzy/2587-projekt-mentoring-cyfrowy>

<https://www.krzyzowa.org.pl/pl/projekty/projekty-eksperckie/miedzynarodowy-transfer-wiedzy/1951-projekt-tik-tak>

<http://telms.eu/about-telms/>

<https://vimeo.com/291465491>

<https://www.toptools4learning.com/analysis-2020/>

<https://docplayer.pl/17570425-Materialy-szkoleniowe-dla-uczestnikow-warsztatow.html>

<http://blend4vet.eu/cpd/toolkits>

<https://www.canvaslms.eu/>

<https://www.googleclassroom.com>

<http://uki.blackboard.com/>

<https://moodle.com/>

<https://edpuzzle.com/>

<https://nearpod.com/>

<https://learningapps.org/>

<https://info.flipgrid.com/>

<https://wakelet.com/>

<https://www.socrative.com/>

<https://www.flocabulary.com/>

<https://quizizz.com/>

<https://padlet.com/>

<https://www.thinglink.com/>

<https://www.mentimeter.com/>

www.menti.com

<https://kahoot.it/>

<http://jamboard.google.com>

<http://www.wonder.me>

¹⁷ Więcej : w podrozdziale 2.1. (s. 16-18) oraz w E-bibliotece (s.40-43) niniejszego poradnika.